

Jó Pajtás

2016. I. 28.

70. évf., 2. szám

Sportoljunk!

Magyarul tanulnak a bácsiak

Mit hozott a Csillagok háborúja VII. része?

MEGLEPETÉS!

Fotó- és rajzpályázat

Az ígértük múlt heti számunkban, hogy újabb meglepetéssel szolgálunk, és ez így is lesz.

Az első bejelentéskor nem más, minthogy öt szorgalmas olvasónknak Jó Pajtás feliratú falinaptárt és noteszt sorsolunk ki. Ezért nem kell mást tenni, mint egy jó fotót beküldeni: lehet szelfi magunkról, de lehet hagyományos fotó is, melynek témája mi és a bennünket körülvevő környezet (mi a szülőfalunkban/szülővárosunkban, ahol a környezet sajátosságát, különlegességét és szépségét is megmutatjuk, pl. én a templom előtt, barátaimmal a Tisza-partján...). Megköszönénk, ha a fotók legalább 200–300 kB-osak lennének. Jelentkezéseket február 19-éig várjuk, amikor megejtjük a sorsolást.

A másik még nagyobb horderejű bejelentés: rajzpályázatot hirdetünk **Ez az én szülőföldem** címmel, melyben nem lesz más feladatok, mint lerajzolni azt az életteret, melybe beleszületettek, és melyet feltehetően szerettek. Ez lehet a szobák, a házatok, a falvak, városok jellemző, és számotokra meghatározó helye, vagy bármi, ami esetekben jut annak a szónak hallatán: szülőföld. Hisszük, hogy nem nehéz a feladat, és idő is lesz bőven arra, hogy teljesítsék a feladatot, ugyanis április végéig várjuk munkáitokat. Az alkotások közül szakmabeliek nevezik meg az öt-tíz legsikeresebbet, és azok szerzőit megjutalmazzuk.

Címünk:

Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad

és jopajtas.szerk@magyarszo.com

Kérjük feltüntetni: Fotópályázat, illetve Rajzpályázat.

Olvass bennünket a jövő héten is!

Igazán sajnáljuk, hogy hetvenedik évfolyamunkba lépve, a második félév első, megújult számában alaposan megviccelt bennünket a nyomda ördöge. Mert tényleg csak így magyarázható, hogy a mai számunkra tervezett poszter már a múlt héten megjelent. Így érthetetlen volt a címdalra bejelentett: A hó és jég szobrászai cím – a képes összeállítás mai poszterünk hátsó felén, azaz az utolsó előtti oldalon találjátok –, csakúgy a poszterbejelentő, a 11. oldalon megjelent hivatkozás a Sós, sósabb, legsósabb cikkhez tartozó poszterképekre – amit mai számunk poszterének első felén, azaz a 2. oldalon találás. Az ördögökkel nem szeretnénk cimborálni, így bízunk benne, hogy a jövőben sikerül elkerülni a félreértéseket. Olvasóink megértését és elnézését kérjük.

Az első visszajelzések alapján úgy tűnik, ránk fért az újítás. Reméljük, mai, jövő heti számunk nyomán sikerül hozzácsokolni az új arculatunkhoz. Véleményekre kíváncsiak vagyunk, de csak akkor vehetjük komolyan, ha alá is írjátok.

Nagy Magdolna

Mire jó?

„Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni, hogy felébredjen tudásvágya, megismerje a jól végzett munka örömeit, megizlelje az alkotás izgalmát, és megtalálja a munkát, amit szeretni fog.”

Hogy ki mondta ezt?

Szentgyörgyi Albert Nobel-díjas biokémikus
(1893. szeptember 16.–
1986. október 22.)

Szülőföldem

A Krivaja folyó partján, a Telecskai-dombság nyúlványánál fekszik Bácskossuthfalva.

Egy kicsi falucska a nagy világon, nekem mégis a legfontosabb hely a Földön. Mint ahogy a vers is mondja: „Itt születtem én ezen a tájon...”. Itt élek én, itt mindenki ismer, az utcára kilépve már megszűröl integetnek nekem, a szomszédokkal kezét rázunk, üdvözöljük egymást. Szerepem van ebben a faluban! Az élet adta nekem ezt a szerepet, és nagyon büszkén viselem. Büszkén állok színpadra a néptáncsoportommal, büszkén állok pályára az íjászcsoportommal, büszkén énekelek iskolám énekkarával.

Ha néha el is utazok távolabbi vidékre, a honvágy előbb-utóbb visszahúz ide. A környező épületek messziről integetnek. A templomtornyok mosolyognak rám, az iskola, az óvoda hívogatóan néz rám, a színházterem tárt karokkal vár.

Jó itt élni, jó itt lenni. Szeretnék itt megőregedni.

Méhes Arnold, 5. osztály,

Id. Kovács Gyula iskola, Bácskossuthfalva

Illusztrálta Móricz Ildikó,

az újvidéki Bogdan Šuput Formatervezői Középiskola növendéke

Mit írt a Jó Pajtás hét évtized alatt?

Ma már viccesnek tűnik sok régi újság cikk, beszámoló, fotó, amely megjelenése pillanatában nagyon is komoly volt. A tanév folyamán, ha tehetjük, kissé felidézünk az egykori Jó Pajtás hangulatát, amivel a hetvenedik évfolyamát taposó lapunk és közös múltunk hagyatékát életjük.

2007. jan. 25-én ezt jelentette a vajdasági magyar diákok lapja, a Jó Pajtás:

Öten falinaptárt nyertek

Többen kifejezték a nyereségszélvénnyeket tartalmazó borítékból az Osztályozólapot. Vagy nem tudatok igazságos döntést hozni, melyik rovatnak, alrovatnak hányast adjatok? Mindkét lehetőség fennáll.

A beküldött adatokat áttanulmányoztuk, s rájöttünk belőle, hogy legjobb lenne, ha legkevesebb ötféle Jó Pajtást készítenénk, annyira különböznek az érdeklődési körök. Ez persze nem valósítható meg, de mi továbbra is igyekezünk kielégíteni az olvasók igényeit.

Az előbbiekkal kapcsolatban azért engedjétek meg egy „apró” megjegyzést: AZ OLVASÁS NEM SZÉGYEN. Tehát nem árt, ha nemcsak a vicceket, a horoszkópot és a Zenebona híreit böngésszitek át, hanem elolvassátok a Gyöngyhalászt, a természetről szóló írásokat, sőt a meséket is. Ha véletlenül megtanultok valamit az olvasottakból, gazdagabbak lesztek.

Az Osztályozólapot beküldők közül sorsolással döntöttük el, kik kapnak Jó Pajtás-falinaptárt. Ezek a következők: Kecskés Ildikó (Nagybecskerek), Bajjusz Tamás (Mohol), Pilisi Florentina (Magyarkanizsa), Nacsá Natália (Óbecse), Jenován Henrietta (Szaján).

Ritka vendégek vagyunk a bácsföldvári Svetozar Marković iskolában, annál nagyobb örömmel érkezünk. Berecz Éva magyartanár nő és diákjai várnak rám: Prágai Krisztina, Šilić Nikolina, Acsai Hermina, Zaluckij Krisztián, Zaluckij Dániel, Tóth Szilárd, Nagyidai Emília és Keller Kinga. Arról is beszélgetünk, hogy a vegyes házasságban élő diákoknak milyen előnyük van az iskolában, milyen tanulók. Mások, akik otthon nemigen hallanak szerb szót, az órákon elsajátítják-e a szerb nyelvet?

Krisztina anyukája szerb, apukája magyar. Hogy hogyan tanulta meg kiskorában mindkét nyelvet, elmeséli:

– Kiskorom óta mindkét nyelvet ismerem – jelenti ki Krisztina. – Kezdetben anyukámmal szerbül, apukámmal magyarul beszéltem. Megismertem mindkét kultúrát. Mindkét karácsonyt megünnepeljük, elhívjuk a nagyszüleinket. A testvérem is magyar tagozatra jár, hatodikos. Általában magyarul olvasok, de egyszer a kedvenc könyvem, a Három méterrel a felhők felett, a matektanárnőnek csak szerb nyelven volt meg, hát elolvastam szerbül. Nyolcadikos vagyok, már gondolok a továbbtanulásra, nem lesz gond, ha szerbül kell folytatnom a tanulást, mert szerbül is kiválóan beszélek.

Nikolináéknál az anyuka magyar, az apuka szerb. Ötévesen csak szerbül beszélt.

– Ma már mindkét nyelvet egyformán tudom – mondja Nikolina –, pedig először csak szerbül tudtam, a szüleim ugyanis csak szerbül beszélgettek otthon. Aztán az óvodában vegyes csoportba jártam, s ott tanultam meg magyarul. Elsőben anyukám segítette a tanulásban. Az én öcsém is magyar tagozatra jár. Nekem sem akadály a nyelv, szerbül, magyarul is szoktam olvasni.

Ahány nyelvet beszélsz, annyi embert érsz

Hermina is nyolcadikos, az édesanyja szerb, édesapja magyar. Mivel az anyukája jól beszél magyarul, ő foglalkozott vele, amikor elsős volt.

– Én is gondoltam már a továbbtanulásra – jelenti ki Hermina –, magyarul szeretném tovább folytatni a tanulmányaimat, de ha úgy adódik, hogy szerb nyelven kell, az sem lesz probléma. Mindkét nyelven tökéletesen beszélek.

Krisztiánnak a szülei döntötték el, hogy magyar óvodába és iskolába menjen.

– Apukám szerb, anyukám magyar, de mindkét nyelven egyformán beszélek. A magyar óvoda után természetes volt, hogy magyar iskolába menjek, hisz ott voltak a barátaim. Meg nekem mindegy volt. A szerbórára szinte semmit sem kell tanulni, mindent tudok. Otthon kezdetben apukámmal szerbül beszélgettünk, de ma már magyarul, ugyanis ő is megtanult magyarul.

Dániel Krisztián öccse. Ő is magyar tagozatra jár, hetedikos.

– Amikor iskolába indultam, én választottam a magyar tagozatot, ugyanis magyar óvodába jártam, s nekem is ott voltak a barátaim. Szerettem az ünnepeket, nálunk a legnagyobb ünnep a Đurdevdan. Ez a tavasz kezdetének is az ünnepe. Ilyenkor malacsültet eszünk, meg anyukám nagyon finom tortákat szokott készíteni. Kedvencem a japánszél. A rokonok is eljönnek erre az ünnepségre. Đurdevdan ünnep az egész világon, ahol csak élnek szerbek.

Szilárd, Emília és Kinga szülei magyarok, de kiválóan beszélnek szerbül. Szilárd nem az

iskolában tanulta meg e nyelvet, hanem a barátoktól.

– Már négyéves korom óta járok karatéra, ahol főleg szerb gyerekekkel találkoztam, meg az edzőnk is szerb. A szüleim legnagyobb öröme már akkor megtanultam szerbül. Aztán a focicsapatban is tanultam, meg mostanában Óbecsére járok kajakozni, s ott is van sok szerb barátom. Órán, itt az iskolában nem hiszem, hogy ilyen jól megtanultam volna a nyelvet.

– Az utcabeli gyerekektől tanultam meg szerbül – mondja Emília, akinek vannak szerb rokonai, de nemcsak azoktól tanulta a nyelvet. – Én is már négyévesen tudtam beszélni szerbül. Szerintem szerbórára én sem tudtam volna így megtanulni a nyelvet.

Kinga diszkótánccra jár, s ott tanult meg szerbül.

– Sok szerb barátom van a táncon – meséli Kinga –, s tőlük tanultam meg szerbül. Szerbórára nekem nem kell tanulni a szavakat, mert már tudom azokat. Nagyon jól tudok fogalmazást is írni, ellentétben azokkal, akik nem beszélnek a nyelvet, mert sokan vannak ilyenek is az osztályban. Nekik a nyelvtan mellett a szavakat is meg kell tanulniuk. Véleményem szerint mindenkinek tudnia kell szerbül. Azt üzenem a Jó Pajtás olvasóinak, hogy tanuljanak nyelveket: a szerb mellett németet, angolt. Ahány nyelvet beszélsz, annyi embert érsz.

Koncz Erzsébet

A palánkai Szent Száva iskolában kezdődött

Több évtizedes kihagyás után magyarul tanulnak a dél-bácskai Bácsban és környékén

Békés, csendes, kicsiny, mégis városias helység a dél-bácskai Bács, ráadásul ritka történelmi jegyeket visel magán. Bács az egyik legrégebbi település Vajdaság területén, már a római korban is lakott terület volt. Szent László király korából több oklevélben is szerepel a bácsi érsekség, III. Béla idejében pedig a kalocsai érsekség székhelye volt. A Mosztonga folyón át megközelíthető várban töltötte a húsvétot 1158-ban II. Géza, de Hunyadi Mátyás és II. Ulászló is szívesen időzött a várban és a környékén. Gazdag magyar múltja ellenére itt már csak nagyon ritkán hallani magyar szót.

Csaknem negyven év után három éve sikerült választható tantárgyként visszaállítani a magyar nyelvet, így van rá remény, hogy a magyar nyelv is fel-felcsengjen még a tájon. Nem túlzás azt állítani, hogy ez a szabadkai **Dékány Adrienn** tanítónőnek köszönhető, aki vállalta viszontagságokat, és Palánkára költözött. Három éve még nem sok diákja volt, mára már nyolc iskolában folyik a magyar nyelv tanítása. Négy iskolában kezdte, most már nyolcban vannak diákjai: Palánkán, Bácscon, Vajszkán, Dunacsében, Tóvárosban, Palonán.

Dékány Adrienn

Bácsban találkoztam a fiatal tanítónővel, aki a tanítóképzőből egyenesen a „mélyvízbe”, a délnyugat-bácskai szórványba csöppent, és itt folytat napi harcot a „lehetetlennel”. Korántsem eredménytelenül. Gyorsan rájött, hogy a feladat több mint feladat, csaknem küldetés. Szerb nyelvtudását alaposan elő kellett vennie, hiszen a gyerekek nem beszélnek, sőt, egy-két kivételtől eltekintve nem is értik a magyar nyelvet. Aztán újabb iskolák következtek, Adrienn szülei autót vásároltak a lányoknak, hogy ingázni tudjon nemcsak a Szabadka–Palánka útvonalon, hanem azon helységek között is, ahol tanítást vállalt. Három éves munkája után nem kevesebb, mint 199 tanulója van. Ki tudja, hány kilométert

A tanítónő tanítványaival a bácsi Vuk Karadžić iskolában

tett meg három év alatt Adrienn Ford Ka típusú autóját?

Palánkán, a Szent Száva iskolában kezdődött minden, ahol csaknem negyven éve megszűnt a magyar nyelvű oktatás.

– A gyerekek nagy érdeklődést mutatnak a magyar nyelv iránt, több olyan diákot tanítok, akinek nincs magyar felmenője. Legtöbbször vegegyes családból származnak, de nem találkoztak a magyar kultúrával, a nyelvet nem beszélik, legfeljebb hallottak valamikor valakit magyarul beszélni – mondja Adrienn.

A tanítónő szerint fontos, hogy megindult egy folyamat, amely az ott élőket remélhetőleg közelebb hozza a magyar kultúrához. Ennek érdekében énekszóval, kézműves foglalkozásokkal, kirándulásokkal lepi meg tanítványait.

A csaknem kétszáz tanuló fokozatosan szokik a magyar nyelvhez, közösséghez, meg kell ismerniük történelmünket, hagyományainkat. És ez, ha lassan is, de eredményre fog vezetni,

állapítjuk meg a tanítónővel Bács központjában.

A helybeli iskola felsősei kevésbé nyitottak. Ha magyarul kérdezik őket, válasz helyett csak mosolyognak. Közülük alig valaki dicsekedhet magyar felmenőkkel. Adrienn szerint a gyerekek valóban előítélet nélkül érkeznek a magyaróra. Van, akit küldenek, van, aki magától jön, mert érdeklő az új választható tantárgy, vagy a nyelvek. – Sokszor azt tapasztalom, hogy azzal hivalkodnak, kinek van több magyar felmenője. Teszik ezt akkor is, ha nem beszélik a nyelvet. Furcsa ez, igazán.

A tanulók az órán szinte kizárólag szerbül beszélnek, vagyis inkább énekelnek. A zenének felszabadító hatása van. Ahhoz azonban, hogy azonosulni tudjanak a magyar közösséggel, fontos, hogy az iskolán kívül is találkozzanak a magyar szóval és kultúrával.

N-a

Fotó: Nagy Magdolna

A bácsi Vuk Karadžić iskola

Újra a világ tetején, Pamporovón

Ha rövid időre is, a hó eltakarja mindazt, amit igazából magunk se szívesen látunk. A hó alatt nincsenek megrogygiant házak, nincs szemét az utak mentén, minden fehér és tiszta. Szeretem a telet. Szeretem a hófödte tájat, a hegyeket, a fenyveseket. Ti is kedvelitek a telet, különösen, ha sok hó esik, ha lehet szánkózni, ereszkedni a töltésen, hóembert építeni, hólabdázni...

Sielés

Sajnos, az égiek nem voltak hozzánk kegyesek, nemigen esett hó. Akik azonban telelni mentek a hegyekbe, láthattak havat bőven. Csak az tudja, mit jelent sielni, aki már kipróbálta. A szép tájak közt emelkedni föl a csúcsra a fölvonóval, hallgatni a csöndet... S aztán csak siklani, siklani lefelé.

Az óbecseiek a bolgár Pamporovóra mentek telelni. Gyönyörű hely! **Kéring Dorina, Tóth**

Jókedvű fiatalok

Fanni, Tóth Lucia, Nagy Márk, Koncz Antóni, Koncz Villő elmeséli, hogyan érezték ott magukat.

Dorina már középiskolás, a zentai Bolyai tehetséggyondozó Gimnázium tanulója.

- Az idén ötödik éve, hogy Pamporovóra megyünk sielni. Azért választottuk idén is ezt a helyet, mivel hogy nagyon jók a pályák, és nincs nagy tömeg, így nem kell sokat várni a felvonónál, és szépen le tudunk siklani a pályákon. Azért az idén volt egy kis félelem bennünk, ami megalapozott volt, mert sajnos idén nem volt elegendő természetes hó. Műhóból azért nem volt hiány, így élvezhettük a sielés örömeit. Idén is, mint minden évben, minden pályán megfordultunk a csapattal. Ameddig a felvonók működtek, addig mi is a pályákon siklottunk. Minden napnak megvolt a maga szépsége: volt, amikor napsütésben sieltünk, és volt, amikor szakadó hóban. Ebédkor mindig összejött a társaság melegedni a sípálya mellett lévő étterem valamelyikében. Esténként, mikor beértünk a hotelbe, várt bennünket a szauna, gőzfürdő, jakuzzi, és a legkedveltebb, a nagy medence. Vacsora után pedig kezdődhetett a kártyázás. Tízkor mindenki ágyban volt. Nagyon élveztem idén is a telet, most már a téli szünidő nem az igazi sielés nélkül.

Luci a Petőfi iskola nyolcadikos. Ő se először ment sielni.

- Nagyon jó volt, sokat sieltünk. Már harmadik alkalommal voltunk Pamporovón. Minden pályán megfordultunk: sieltünk a lankás zöldön, a meredekebb kéken, a még meredekebb pirosra, és a legmeredekebben, a feketén is. Utolsó nap annyira köd volt, hogy nem lehetett látni merre voltak a pályák. Nekem ez nagyon érdekes volt.

Fanni középiskolás, gimnazista.

- Jókédvből idén sem volt hiány. A pályák kicsit jegesek voltak, de mi megbirkóztunk velük. Számomra egy szép élmény volt, amikor egyik nap a jeges pályán a húgomékkal nekivágtunk egy piros-fekete pályának, ahol mindenki esett, kelt, nekünk pedig sikerült esés nélkül lesiklalnunk. Persze, közben nagy volt a félelem mindnyájunkban, de a végén nagyon büszkék voltunk magunkra. Hatodik éve sielek, úgy érzem, minden évben fejlődtem. Ausztriában kezdtem, gyönyörű hely az is. Talán szebb, mint Pamporovó, de itt a társaság mindenért kárpótol.

Márk a Zdravko Gložanski iskola hatodikosa.

- A sielést minden évben nagyon várom, és nagyon örülök, hogy idén is eljutottunk Bulgáriába. Mindig nagy kedvvel megyek, mivel tudom, hogy jó társaság verődik össze. Egyre többen megyünk oda Óbecséről. Én már 8 éve sielek, és nagyon szeretem. Az idén csupa lány volt a társaságban, egyedül én voltam fiú, de ez nem zavart, sőt nagyon jól éreztem magam. Mindenki nagyon ügyes sielő közöttünk, így többször is

Csanád, Villő és Toncsika

versenyeztünk a pályákon. A hotelben esténként kártyáztunk, társasjátékokat játszottunk és jól szórakoztunk.

Villő még csak óvodás, de már tavaly is sielt.

- Olyan jól belejöttem a sielésbe, hogy már botok nélkül is száguldoztam a zöld pályán, s menet közben kameráztam is a többieket. Különben már a pirosra is ráérezkedtem. Megszerettem ezt a sportot, meg az is jó volt, hogy pályák melletti éttermekben pizzát lehetett enni, meg forró csokit inni. Mert a sielésben nagyon meg lehet ám éhezni!

Toncsika a Petőfi iskola harmadikos. Ő is már öt éve siel.

- Sokat fejlődtem tavaly óta, minden pályán megfordultam, kivéve a feketét. Leginkább apuval meg Villővel száguldoztam, bár ők kicsit lassúak. Én meg szeretek gyorsan száguldozni. Este mindig finom vacsora várt minket, utána meg lehetett csocsózni. Tanultam bolgár szavakat is: megyed - medve, mecske - gyerek. A kistestvéremnek az étteremben a bácsi mindig mondta, hogy mecske. Fürödtük is, meg pizsamapartit is rendeztünk. A Jó Pajtás olvasóinak üzenem, ha tehetik, menjenek sielni, mert jót tesz, meg szép is. Amikor fölfelé tartasz a libegőn, szép a táj, a magasban csak a hatalmas fenyőfákat, hegyeket, meg az égboltot látod, s az olyan szép látvány, mintha a mennyben lennél!

Koncz Erzsébet

Dorina ismét a világ tetején

Cserkészbál a javából

Először szervezett a szabadkai székhelyű Kosztolányi Dezső cserkészcsapat karácsonyváro bált, melyet decemberben, természetesen karácsony előtt szervezett meg. Az eseményt hetekkel megelőzően megkezdődött a lázas készülődés, mert nem kisebb volt a tét, mint egy felejthetetlen és „kiöltözős” karácsonyi bál a csapat minden korosztályának. Olyan rendezvényt álmodtunk meg, amely bearanyozza az adventi időszakot.

Bálra készen a lányok

A bál napján az őrök idejekorán a konyhában gyülekeztek. A bál egyik programja ugyanis a mézeskalácsütő verseny volt. Az őrnek süteményt kellett készítenie a legjobb tudása szerint, szem előtt tartva a mézeskalács ízét, külalakját és a legfontosabbat: a teljes csapatmunkát. A bálon, e szempontok alapján pontozták a vetélkedőket.

A délután folyamán a csapat zömének már csak a kiöltözés nehézségeivel kellett megküzdenie, miközben a vándorraj és a csapatvezetőség lázasan készülődött a bál előkészítésére. A báltermet karácsonyi hangulattól átszellemülve díszítették fel és készítettek elő. A bejáratnál mindenki leadhatta az elkészült ajándék cipős dobozát, melyet később továbbítottunk a szabadkai cipős doboz akció szervezőinek. Ezen az akción csapatunk először vett részt és meglepően sok dobozt sikerült elkészíteni. Miután mindenki megkapta a tombolajegyét és a szavazó-céduláját a bálkirály és -királynő választására, mindenkinek lehetősége volt a báli ruhájukban az -írssel vagy külön-külön bolondos maszkokat tartva az arcuk elé lefényképezkedni. Külön öröm volt együtt látni itt a cserkészeinket öltönyben vagy éppen kisestélyi ruhában. Még a megnyi-

A tehetség díjat hoz

Egy Kínában, 46. alkalommal meghirdetett nemzetközi rajzpályázaton sikeresen szerepeltek a szabadkai EmArt Műhely növendékei. **Köteles Éva** és **Stefan Uzelac** bronz minősítésű oklevelet kapott, s alkotásuk helyet kapott az impozáns katalógusban is.

Éva munkája a címdalon látható, Stefan alkotását a jövő heti számban közöljük. Ha a nyomda ördöge nem viccelt meg ismét bennünket, akkor meggyőződhetek tehetségükről.

Jelmez mögött

Csak az tanul meg táncolni, aki próbálkozik

tó előtt mindenki kidíszítette az őrsi asztalát, és kikészítette zsűrizésre váró mézeskalácsait is.

A megnyitó után vetélkedő közvetkezett, amelyen nem a megszokott őrökben, hanem (barátkozás jegyében) kevert csoportokban a csapat minden korosztálya megmutathatta ügyességét különböző karácsonyi tematikájú játékokban. A nyertes csapat természetesen itt is jutalomban részesült. A mézeskalácsütő verseny eredményének kihirdetése után egy kis klasszikus-tanulás vette kezdetét, melyet csapatunk két táncos lábú tagja vezetett. A tánc után a lestrapált cserkészszereg a teaházban pihentette fáradt tagjait, forrócsokoládét és teát fogyaszthattak egy kis teasütemény kíséretében. Ezután került sor a tombolasorsolásra. Senki sem tért haza üres kézzel, illetve a szerencsésebbek értékes tábori kiegészítőket nyerhettek. A bált a bálkirály és bálkirálynő megkoronázásával zártuk. A rendezvényünk már csak azért is rendhagyó volt, mert először szerveztünk ilyen.

Úri Szűcs Luca öv. vándor rajvezető,
52. számú Kosztolányi Dezső Cserkészcsapat, Szabadka

Könyvajándék a palicsiaknak

A Magyar Nemzeti Tanács gazdag könyvcsoaggal ajándékozta meg a palicsi Miroslav Antić iskolát. A könyvtárba az első félév utolsó napjaiban érkezett meg az értékes csomag. A könyvek között van az új helyesírási szabályzat, valamint több kicsiket és nagyokat megszólító kötet.

Az én testvérem

Sorsfordító esemény volt az életemben Igor, a kistestvérem 2012. július 19-ei születése. Körülöttünk minden átalakult.

Akkor még kicsi és csendes volt, de mára minden megváltozott. Hároméves, és igazán beleváló. Sokszor nem értjük, hogy mit és miért csinál. Körülbelül százöt centiméter magas, tizennyolc kilogramm, szőke hajú, kék szemű. Egyszóval a szöges ellentétem. Én barna, ő szőke, én kövér, ő sovány, én nyugodt, ő nyugtalan, én békés, ő haragos, én lusta, ő szorgos. Játsszani nagyon szeret, de azt is furcsa módon teszi, például tetőre mászik a szüleink tudta nélkül, anya virágait Niveával ápolja, apa csavarkulcsait titkos helyekre rejt, valamint az iskolás dolgaimat is megtizedeli.

Persze őt mindenki nagyon szereti, mert ő a kis aranyos. Néha azért fitogtatom neki erőfölényemet, és kissé elverem. De azért én is szeretem, mert ő a kis aranyos.

**Csákvári Csongor, 5. osztály,
Id. Kovács Gyula iskola, Bácskossuthfalva**

Alliteráció

Szívedet szívemmel szüntelen szeretem,
Szokatlan szavakon szólalni szertelen.
Álmatlan álmodom, ábrándom átkozom,
Ártatlan ártalmam által elkárhozom.

Lélek lüktető, lángoló lobogása.
Élet csobogása, csillagok csillogása,
Csodás csókok csendülő csattogása.
Ábránd áhítat átjárja álmomat.

Hegedű, harsona, harmonika, harang,
Hárfa hangja, halkán hangzik.
Bánat, búbanat, feledés, félnék nevetés.
Félelmem felejtem, téltre teszem.

**Fodor Izabella, 7. osztály,
József Attila iskola, Újvidék**

Rókaságom története (elbeszélő fogalmazás)

Az én nevem Vuk, az anyukám Iny, az apám Kag.

Régen elválasztott a családomtól a Simabőrű. Anyukám egyedül engem mentett meg azzal, hogy levitt a folyó mellé. Később Karak megtalálta, és azt mondta, hogy az anyukám neki adott. Hazavitt a barlangjába, másnap pedig körbevezetett az erdőben. Útközben megláttam egy állatot, és ráugrottam. Az állat megszúrta. Karak azt mondta, hogy ez Szű, a süni, és teli van a háta tüskével. Találkoztunk Nyauval is. Kinéztem a bokorból, Nyau észrevett, és felmászott a fára. Karak megígérte, hogy majd megtanítja a vadászat összes ravaszságára. Lassan elsajátítottam a vadászat szabályait. Karak azt mondta, hogy menjek Unkát fogni. Unka helyett én egy Tást fogtam. Karak nagyon büszke volt rám. Egyszer, mikor nagy voltam, elmentem a Simabőrű házához. Ott találkoztam Innyel a testvéremmel. Hazamentem, és elmeséltem Karaknak. Másnap elmentünk kiszabadítani Inyt. Elkezdtünk kívülről ásni, Iny pedig a ketrecen belül ásott. Egy kis alagutat csináltunk, amelyen keresztül Iny kiszabadult. Jó volt, hogy vihar volt, így a Simabőrű nem vette észre, hogy kiszabadítottuk Inyt. Később azonban Karakot lelőtte a Simabőrű. Addig Innyel együtt laktunk. Később Iny elment Barkkal. Nagyon szomorú voltam. Másnap rátaláltam Cselére, a helyes lányrókára.

Azóta összeköltöztem Cselével, és lett nyolc kistróánk. Az egyiket Karaknak neveztük el, az öreg róka emlékére.

**Sütő Rebeka, 4. osztály,
Nikola Tesla iskola, Topolya**

Kedves Pajtások!

Még ezen a héten is kénytelek voltunk a szünidőben, illetve korábban beérkezett munkáitok közül válogatni, mert még csak most lendül be a fogalmazásírás, nemigen juthatott el belőle hozzánk. Néhány kivétel persze mindig akad: küldemény érkezett Nagyikindáról, Óbecséről, Adáról... Köszönjük, és várjuk verseiteket, fogalmazásaitokat, rajzaitokat!

Olvasás

A régi időkben, amikor még nem létezett se számítógép, se tévé, se rádió, szerintem az akkori gyerekek többet olvastak. A mai világban pedig az én korosztályom épp ellenkezőleg: kevesebbet nyúl könyvhöz.

Azt megértem, hogy nem mindenki szeret regényeket olvasni, és hogy inkább magazinokat vagy internetes cikkeket olvas. Ez rendben van. Én az olvasni szeretők csoportjába tartozom. Gondolom, már mindenkinek megfogalmazódott a fejében sokszor ez a kérdés: mi a jó az olvasásban? Miért szeretnek olvasni az emberek? Azért, mert olyan témáról olvasnak, amely érdekli őket, mivel ez a könyvnyújtás szeretetének a titka. Például, engem a szerelmi és a vicces témájú könyvek érdekelnek, mert néha jókat lehet nevetni rajtuk. Igazából, ugyanúgy, mint a többi gyerek, én se voltam olyan nagy könyvmoly, de egy télen, amikor az osztályommal együtt elvettük minket az új adai gyermekkönyvtárba, és beléptem, egy világ nyílt meg előttem. Teljesen elámultam, mennyi könyv volt a polcon. Mindegyik gyerekeknek való könyv, mindenféle téma, házi olvasmány is volt. Sőt, ott voltak köztük J. K. Rowlingtól a Harry Potter-könyvek, a Neveletlen hercegnő-naplók és még egy csomó más. Aki a könyvtárat vezeti, elmondta, hogy itt milyen könyvek vannak, milyen témájúak, és hogy ha szeretnénk ezekből a könyvekből olvasni, ahhoz fel kell iratkoznunk a tagok közé. Én azonnal fel is iratkoztam, megkaptam a tagsági kártyámat, és kiválasztottam a könyvem. Amikor kiléptem a teremből, nagyon boldog voltam, hogy azt a könyvet vehettem ki, ami nekem tetszik, és annak is nagyon örültem, hogy egy ilyen gyönyörű könyvtár nyílt meg ebben a csöppnyi városkában. Azóta már nagyon sokat jártam be a gyermekkönyvtárba könyvet kölcsönözni, rengeteg könyvet olvastam, és így megszerettem az olvasást. Ha visszagondolok, előtte mekkora volt a szókincsem, és mekkora most, óriási a különbség. Nagyon sokat köszönhetek ennek a könyvtárnak, mert a tanulási készségemet is fejlesztette, és új szavakat tanulhattam meg.

Remélem, nagyon sokáig fog még itt állni ez az épület. Ha valaki szeretne olvasni, én ezerszer ajánlom, hogy az adai gyermekkönyvtárba jöjjön.

**Könyves Fanni, 8. osztály,
Cseh Károly iskola, Ada**

Kávai Renáta, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Röhög az egész osztály

Nemrégiben a tornaórán vicces eset történt.

Mint minden pénteki napon, tornára indultunk, amikor felöltöztünk, kimentünk a terembe, és szaladgáltunk, beszélgettünk. Az egyik pillanatban Dorián feje beszorult a bordás falhoz. Nem kellett pár pillanatnál több, hogy mindenki röhögő görcsöt kapjon, még a b osztály is. Egy másik alkalommal szintén nagy volt a vidámság, amikor Zoé kitalált egy viccet. Kellett hozzá egy kupak, arra rá kell csapni kétszer, és utána köpni. Ki is próbáltuk Doriánnal. Elmondtuk neki, hogy mit kell csinálnia. Árpi köpött. Minden balul sült el. Árpi rosszkor köpött, és rossz helyre, Dorián fejére. Dorián mérges is lett, és kergetni kezdte Árpit.

– Szerintem ennek nem így kellett volna elsülnie! – oktatott Viktor.

– Mit nem értett rajta Árpi?! – sajnálkozott Zoé.

– Én sem értettem! – mondja Anna.

Persze végül jót nevtünk az egészen.

Szeretem azokat a pillanokat, amikor nevetünk, szeretem az osztályomat, remélem, mindig ilyen jó humorú társaság leszünk.

**Mellár Dorina, 5. osztály,
Cseh Károly iskola, Ada**

Édesapám

Az én édesapám 1979-ben született a nagymamáék egyetlen gyermeként.

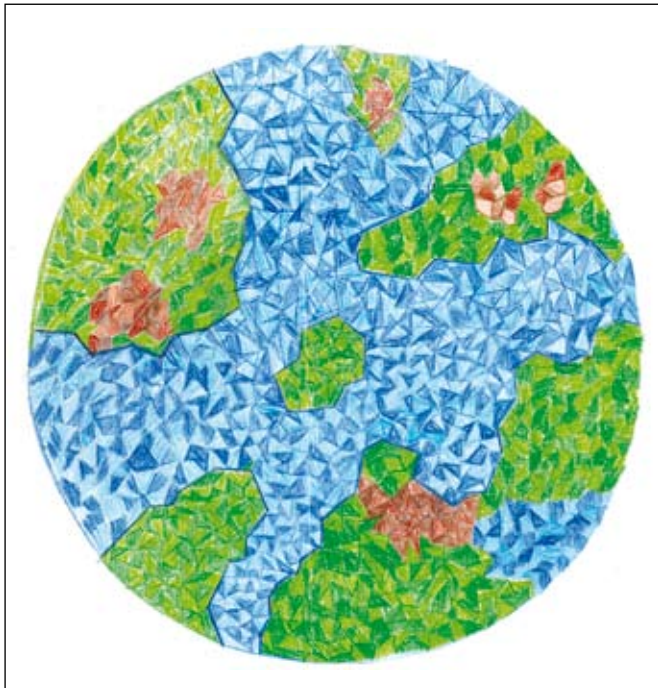
Olyan nagyra nőtt, hogy most ő a legmagasabb a családban. Barna szeme és fekete haja van, egy kicsit már őszül. Anya szerint haspók, ami meg is látszik rajta, mivel 101-102 kiló.

Apa szenvedélye a vadászat, amit én is szeretek. Vele szoktam menni a vadászatra, amikor csak tehetem. Szigorú megjelenése lágy szívet takar. Kitartó a munkájában. Sofőrként dolgozik. Itthon odaadóan gondoskodik az állatokról. Mindig a pontosságra törekszik. Ha fáradt, akkor is mindig van egy-két jó szava hozzánk. Csak néha kiabál, főleg akkor, ha valami rossz fát teszek a tűzre. De a végén hozzát teszi: „Tudod, hogy azért kiabáltam, mert szeretlek.”

Az én apukámnak mi, a családja vagyunk a legfontosabbak.

Tudom, az apák dolga az, hogy példát mutassanak a fiaiknak. Azért szeretnék olyan lenni, mint ő, mert az én apukám a legjobb a világon.

**Szerencse Patrik, 6. osztály,
Moša Pijade iskola, Pacsér**

Kiss Dávid, 8. osztály, Budiszava

„Szitkok sziszegtek a szigorú éjben”

Szerető családom mindig hazavárt, finom illatok csábítottak a konyhából, elfáradt mosoly köszöntött, és ez így ment minden egyes nap egészen péntek 13-áig.

Edzésről siettem haza a karomat fájlalva, az éj már leszállt, sötétség borított mindent. A csipős szél mardosta egészen vörös arcom, s a békésen hulló hópelyhek is megérkeztek, az idén először. Az utcán minden lámpa kialudt, csak egy pislákol, de az is elég halványan. Szitkok sziszegtek a szigorú éjben; egy mély hangú férfi szájából áradtak, akár a víz; úgy csobogtak, mint a legfélelmetesebb vízesés. Engem szidott, szörnyű volt, egyre gyorsabban lépkedtem, de a szitkok és a férfi lépte is egyre gyorsabban iramodtak utánam. Levegőt kapkodva futni kezdtem, de hirtelen egy kéz tapadt a nyakamra, a lábaim nem érték a talajt, sikítani akartam, de egy hang sem hagyta el a számam. A férfin sapka volt, és ez eltakarta a szemét, csak a tökéletes fogsórárt láttam, amint vérfagyasztóan mosolyog. Nem volt már levegőm, a halál szorongatott, de ekkor hirtelen elengedett, azt mondta, még találkozunk, és hirtelen köddé vált. A földre hulltam, a szitkok, amelyeket mondott, előttem lebegtek, a tekintetem lefagyott, és én levegő után kapkodtam. Nem tudom, meddig ülhettem ott a földön. Nem tudom, miért nem ölt meg most, és miért mondta azt, hogy még találkozunk. Lassan összeszedtem magam, felkeltem, akárcsak a nap is. Ahogy végimentem az utcán, ezer tekintet tapadt rám, az emberek sugdolódtak, és megvetően néztek. Egy szakadt ruhás, hosszú szakállú öregember bökdödni kezdett, szitkok zengtek a fülemben, és azt kiabálta boszorkány! Ekkor futni kezdtem zokogva, és ismét a levegőt kapkodva, mikor észrevettem, hogy már a levegőben vagyok, és nem futok, hanem repülök. Tekintetem lefagyott, már levegőt sem vettem, és hirtelen megéreztem a sült tojás illatát, amit anya készített a konyhában, és testvérem rikácsoló hangja sértegette fületem, majd a macskám rám ugrott, és elkezdte nyalogatni a kezemet.

Nagy levegőt vettem, és fejfájással keltem ki az ágyból. Kiderült, hogy mindez csak álom volt, már megint a kedvenc sorozatomról álmotdtam. Ma végre repültem, és nem pedig Sylar képében öltem meg a különleges embereket.

Mojzes Anita, 8. osztály, Vuk Karadžić iskola, Bajmok

Téli szünidei élményem

Az első félév december 23-án ért véget. Ezután kezdődött a téli szünet, amit már nagyon vártam.

A legérdekesebb élményem egy vasárnapi nap volt. Apukám barátja disznót vágott a szállásán. Ő már kora reggel elment segíteni, mi dél körül érkezünk meg. Rögtön munkához láttam. A kolbásztöltőt hajtottam kézzel, ami igen nehéz feladat volt számomra, de kibírtam. Majd megebédeltünk. Utána Balázssal játszottunk. Estefelé hazamentünk, lezuhanyoztunk és siettünk Földvára, anyukám barátnőjének a születésnapjára. Ott is sokat szórakoztam. Este későn értünk haza.

Izgalmas élményekkel teli téli szünideim volt, de hiányzott a hó.

Tufegdzic Dániel, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Egy átlagos napom

Ha hiszitek, ha nem, de holnap olyan furcsa napom volt, hogy nem tudjátok elhinni.

Mikor felkeltem, kikeltem az asztalból, és elmentem szemet mosni. Kinyomtam a fogkrémre a fogkefét, és elkezdtem szemet mosni. Ráhúztam a nyelvemre a fogszabályzót, és utána öltözködni kezdtem. Nagy nehezen felhúztam a fejemre a nadrágot. Ezután elkezdtem megírni a leckét, ami az volt, hogy le kellett írni az ábécét egytől százig. Mire végeztem a leckével, készen is lett az ebéd. Ettünk finom pörkölt halat főtt sajttal. Ebéd után elmentem dolgozni a játszótérre a barátaimmal. A nagy pihenő munka után elmentünk a kocsmába. Ott vacsorára ettünk egy kis friss üdítőételt, és onnantól már ment mindenki a maga dolgára. Én fáradtam érkeztem haza. Lefeküdtem a székre, ittam egy vödör fát, és álomba szenderültem.

Itt a vége, ne fuss el véle!

Bancsov Alex, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

MÉRNÖKI BRAVÚR

Pontos, mint a svájci óra

A világ első 3D-nyomtatott zsebórája működik, viszont egy jó nagy zseb kell hozzá.

Őszintén meglepődöttünk volna, ha a 3D-nyomtatást nem a svájciak használták volna először egy működőképes óra készítésére. Az eszközt nem egy nagy cég, hanem egy mérnök, **Christoph Laimer** álmodta meg és készítette el.

A *Hodinkee* beszámolója szerint az, hogy sikerült létrehozni az órát, igazi mérnöki bravúr, ugyanakkor a technológiát bőven van még hova fejleszteni. Hogy mást ne mondjunk, az óra egy felhúzással csupán 30 percig tud működni, és nem is annyira pontos, mint azt a svájci óráktól egyébként megszokhattuk. Ráadásul zseborához képest meglehetősen nagy, nagyjából 9 centiméter széles és magas, amihez azért egy méretes zsebre van szükség.

Ezek szerint a 3D-nyomtatást az óragyártásban is lehet hasznosítani. Az eszközben csupán a csavarok és alátétek vannak fémből. (Hvg.hu)

ÖKOLÓGIA

Hamarosan „zöld” gumiabroncsokon gurulhatunk!?

A környezetbarát közlekedéshez nemcsak az autók károsanyag-kibocsátásának csökkentése járul hozzá, de az is, ha a „hozzávalók” gyártása kevésbé terheli meg a környezetet. A természetes gumi kb. 90%-át a főként Délkelet-Ázsia trópusi vidékein honos *Hevea* brazilensis kaucsukfából termelik ki.

A Bridgestone gyár már évek óta kutat olyan természetes alternatívák után, amelyekkel hosszú távon és *fenntarthatóan* pótolni tudja a nyers kaucsukot. A kísérletek során előállított „zöld” gumiabroncs összetevőit a guayule növényből nyert anyaggal helyettesítették. Ez a sivatagi cserje a kaucsukfával ellentétben főként az Egyesült Államok száraz, délnyugati területein és Mexikóban nő. A belőle készült gumi hasonlít a kaucsukfából kitermelt növényi eredetű alapanyagra.

Mi is az, hogy fenntartható?

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének definíciója szerint a fenntartható fejlődés, az ipar, az országok és a társadalmak olyan fejlődési folyamatát jelenti, ami kielégíti a jelenlegi nyersanyag- és energiaszükségleteket anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk esélyeit arra, hogy kielégítsék a saját szükségleteiket. Bonyolult? Kérdezz rá a felnőtteknél!

A hírek közül válogat: **Barna Emese**

JÁTÉK

A Google utcakeresője Csodaországban

Miniatur változatban is létezik már a Google utcakereső szolgáltatása, amelynek felhasználói aprólékosan fotóztak, forgatható utcaképek segítségével ismerhetik a világ rengeteg pontját, akár az otthoni gép mellől. A Google szakemberei a hamburgi Miniatur Wunderlandot is lefotózták, és a valóságos utcaképekhez hasonló térképeket készítettek, amelyek nem csak a Lego-rajongóknak jelenthetnek igazi csemegét.

A hamburgi Miniatur Wunderland a világ legnagyobb modellvasútja, 13 ezer kilométernyi vasútvonallal, és több mint 200 ezer apró városlakóval. Nemcsak német tartományokat építettek fel újra miniatűr változatban. Ausztria, Svájc, Skandinávia, sőt még a Grand Canyon is

ott van a helyszínek között. A Miniatur Wunderland oldalán más érdekességek is vannak a helyről.

Aki szeretné látni a lélegzetelállító minivilágot, de nem tud Hamburgba utazni ezért, a Google Street View szolgáltatásának köszönhetően megnézheti már a világ bármelyik pontjáról. A modellvonatokra és autókra miniatűr Street View-kamerákat erősítettek, így készültek aprólékos fotók a híres modellvasútról, akárcsak a valóságban, az utcákról.

A miniatűr Street View-val meg lehet nézni például a müncheni Oktoberfestet, vonatozhatunk az osztrák hegyek között, vagy körbenézhetünk egy hagyományos skandináv városban. A tájékoztató feliratok magyar nyelven is elérhetőek.

A 2016. év rovара: a mezei tücsök

Internetes szavazás döntött arról, hogy melyik faj kapjon kitüntetett figyelmet a három jelölt (kisasszony szitakötő, mezei tücsök, nagy szarvasbogár) közül az idei évben, végül a mezei tücsök nyerte el az év rovara címet.

A mezei tücsök elhelyezése az állatok rendszerében

Törzs: Ízeltlábúak (Arthropoda)
 Osztály: Rovarok (Insecta)
 Rend: Egyenesszárnyúak (Orthoptera)
 Alrend: Tojócsövesek (Ensifera)
 Családsorozat: Tücsökszerűek (Grylloidea)
 Család: Valódi tücsökfélék (Gryllide)
 Genusz: Gryllus
 Faj: Mezei tücsök (*Gryllus campestris*)

A mezei tücsök tudományos neve: *Gryllus campestris* Linnaeus, **Carl von Linné** svéd természettudós írta le a tudomány számára. Egyébként Linné – latinosan Linnaeus – fektette le az élővilág tudományos rendszerezésének és a fajok kettős elnevezésének alapjait. A mezei tücsök magyar neve – számos egyéb nyelvű elnevezéshez hasonlóan – a tudományos név tükröfordítása. A tücsök, nyelvjárásokban *trücsök*, *prücsök*, *prütyök*, *szütyőke* hangutánzó eredetű szavak, az állat ciripelésére utalnak.

A mezei tücsök nagyjából 2 cm (17–23 mm) hosszú, robusztus termetű rovar. Testének nagy

része csillogó, fekete. Nagy, gömbölyű fején egy pár hosszú, fonalas csapot, egy pár összetett szemet és három kis fehér pontszemet, valamint rágó szájszervet találunk. Vegyes táplálkozású: állati és növényi eredetű táplálékot egyaránt fogyaszt, bár többnyire a növényi eredetűek dominálnak (pl. fűfélék magvai, levelek, gyökerek), de kisebb talajlakó állatokat is elkap, illetve teteimeteket is megrág. A mezei tücsök ciripelése májustól nyár derekáig hallható, napközben és éjjel egyaránt. Jellemzően délelőttől késő estig szól, a hűvös hajnali órákban és kedvezőtlen időjárás esetén (esőben, szélben) azonban elhallgat. **Csak a hímek ciripelnek, a nőstények némák.**

A hím a jól ismert, messzire hallatszó „kri-kri-kri...” hívóhangjával nőstény fajtársait csalogatja magához, valamint egy kis territóriumot is véd. Ha a közelébe ér egy nőstény, a hívóhang sokkal halkabb, udvarló énekbe csap át. Ha viszont hím fajtárs közeledik, éles rivalizáló hangokat hallat. A tücsök nagyobb részt éjjel aktív, a talajszinten vagy a talajban élnek. Testük általában hengeres, fejük gömbölyű. Az 5500 leírt tücsökfaj közül 11 előfordulását jelezték Magyarország területéről, tehát feltehetőleg Vajdaságban is kb. ennyi fordul elő.

Állati érdekességek

Olvasd el a lentieket, meg fogsz lepődni!

1. A teheneknek mindig van egy legjobb barátjuk.
2. Évente több millió fa nő ki csupán azért, mert a mókások elássák a makkokat.
3. A pillangóknak a lábukon van az ízlelőbimbójuk.

4. A vidrák egymás mancsait megfogva alszanak el, hogy ne sodorja szét őket a vízáramlás.
5. A *Turritopsis nutricula* nevű medúzafajta képes regenerálni a saját sejtjeit, tehát szinte halhatatlannak mondható.
6. A tengeri csikó monogám, kiválasztott párjával úszik egész életében, úgy, hogy összekulcsolják egymással a farkukat.

7. A hím kiskutyák hagyják a nőstény kiskutyákat birkózás közben nyerni.

8. Ha egy majom az elvégzett munkáért nem ugyanazt a jutalmat kapja, mint egy másik, felháborodik, és kifejezi nemtetszését.

9. A giliszták összebújással kommunikálnak.

10. Az elefántok hihetetlen mértékű empátiát mutatnak, bármilyen más fajjal szemben is.

11. A halak is képesek eszközöket használni valamilyen cél érdekében. Ezt csupán 2009-ben figyelték meg először, azóta egyre több halfajnál bizonyosodik e képesség.

12. A macska orrlenyomata annyira egyedi, mint az ember ujjlenyomata.

13. A delfinek elnevezik egymást, és tudják egymást hívni egyed szinten.

14. A tehenek több tejet termelnek, ha nyugtató zenét hallgatnak.

15. A fészekrakás időszakát kivéve a sarlósfecske az egész életét a levegőben tölti.

16. A patkányok tudnak nevetni.

17. A kurtafarkú kenguru valószínűleg a legboldogabb állat a Földön. Mindig mosolyog.

Tudod-e?

Irodalmi feldolgozások, versek dalok kedvelt szereplője a tücsök. A leghíresebb történet talán A tücsök és a hangya. Az először Aiszóposz által lejegyzett fabulát La Fontaine feldolgozása tette népszerűvé Európában. A felelőtlenségről és előrelátásról tanító történet görög és francia változatában inkább énekes kabóca szerepel, az angolban pedig szöcske (La Cigale et la Fourmi, The Ant and the Grasshopper).

A legtöbb nyelvben a hangosan ciripelő rovarokat (tücsök, szöcské, énekes kabócák) nem különítik el élesen, ezért gyakran nem dönthető el, hogy egy-egy szépirodalmi szövegben pontosan milyen állatrendszertani kategória értendő.

Nagyon szép völgyben lakunk. A hegyek úgy ölelik át a kis falut, ahogyan anyuék szoktak bennünket, gyerekeket.

Most, hogy sok hó esett, az öcsémmel, Marcival a szobánk ablaka elé felállítottunk egy hóembert. Nagy a pocakja és szép, egyenes a tartása, jó étvágyú, gazdag emberre hasonlítana, ha a fején nem éktelenkedne az az öreg lyukas fazék. Szemei a fáskamrában talált legcsillogóbb széndarabkákból vannak. Egyedül sárgarépa orra vöröses színe árulkodik arról, hogy hideg lehet egész nap az udvarunkon álldogálni. Ez a hóember nem akármilyen... Ilyen nincs még egy a Földön. Elárulom, hogy ez egy TITOKZATOS HÓEMBER!

Minden reggel, amikor felébredünk, odaszaladunk az ablakhoz, hogy megnézzük, ott van-e még a hóember orra a helyén. Ugyanis minden nap eltűnik.

– Nézd, most sincs ott! – mondta kisöcsém bosszúsan.

– Öltözzünk fel, és menjünk ki az udvarra, hátha csak leesett, és eltakarja a hó.

Mikor kiszaladtunk a kertbe, körbejártuk a hóembert, de nem találtunk semmit.

– Elmondanád, hol van az a szép sárgarépa orrod, amit tegnap kaptál? – kérdeztem csípőre tett kézzel, s közben haragosan ráncoltam a homlokomat.

Marcira néztem, és láttam, hogy engem utánozva ő is csípőre tette a kezét, és a nagyobb hatás kedvéért néhányat dobantott a ropogós hóba a lábával.

– Az volt a legszebb sárgarépa az összes közül! Miért nem vigyáztál rá?

A hóember dacosan állt tovább, és nem válszolt.

A titokzatos hóember

– Na jó, még utoljára hozunk egy másik orrocskát neked, de ha erre sem vigyázol, nem kapsz többet!

Leszaladtunk a pincébe, és a ládából kiválasztottunk egy szép hosszú sárgarépát.

– Marci! Ma éjjel lesben állunk az ablaknál. Meg kell tudnunk, mi ez a nagy titok.

Éjszaka le sem vettük a szemünket a hóemberről. A Hold éppen rávilágított, és láttuk, hogy sárgarépa még ott van a helyén. Amikor már azt hittük, hogy nem történik semmi, hirtelen egy árnyék átugrott a kerítésen. Óvatosan körülnézett, és egyre jobban közeledett a hóember felé. Az árnyéknak hosszú vékony lábai voltak, s mögötte néhány lépésnyire egy kicsi, gömbölyű valami ugrándozva kísérte.

Lélegzet-visszafojtva figyeltük, mi lehet az.

Aztán láttuk, ahogy az a valami felágaskodik, és szájával kiemeli a helyéről a hóember orrát. Miután letette a hátra, a kis gombóccal megosztva jó étvággal megették a sárgarépát.

– Nézd, Marci, egy őzike! – suttogtam öcsém fülebe – De ki az ott mellette?

– Nem látod, hogy milyen hosszú fülei vannak? – súgta vissza Marci.

– Tényleg! Ez egy nyuszika! Nagyon éhesek lehetnek, hogyha bemerészkednek ideig. Ki kellene találni valamit, hogy még több ennivalót kapjanak.

Másnap korán felébredtünk. Amikor újabb sárgarépát szerettünk volna a hóemberre tenni, a fején levő lyukas fazék nagyot kondult.

A fa mögé szaladtunk, és onnan lestük, hogy mi lehet az.

Aztán a lukon kikukucsált egy cinegemadár. Biztos ott húzódott meg éjszakára a nagy hideg elől. Bent a fazék belsejében nem fújhatta a szél, és egy kicsit melegedhetett is.

– Adjunk enni a madárkának is!

Bementünk a házba, és elővettünk két vékonyra vágott szalonnabörkét.

– Ez jó lesz szemöldöknek a hóemberre. Amikor a cinege megéhezik, néhányat beleszippant a szalonnába, és már lesz, ami melegítse. De a hóembernek mégsem lehet több orra! Mit csináljunk?

– Mi lenne, ha kettévágnánk egy almát, és két piros fület készítenénk belőle? – kérdezte izgatottan Marci.

– Igazad van. És vágthatnánk hosszú csikokra káposztalevelet. Az lehetne a szakálla.

– És ha a fazék alá tennénk szénát, mintha haja lenne a hóembernek? Az jobban melegítené a kismadarat.

Gyorsan munkához láttunk. Amikor elkészültünk mindennel, észrevettük, hogy a cinege rászállt a fazékon talált bejáratra, aztán hirtelen elrepült.

– Lehet, hogy nem tetszik neki az új fészek? – kérdeztem aggódva.

De néhány perc elteltével a kismadár megérkezett, és magával hozta a párját is.

Vidáman csicseregtek, és nagyon boldogok voltak, hogy rátaláltak az igazi otthonukra.

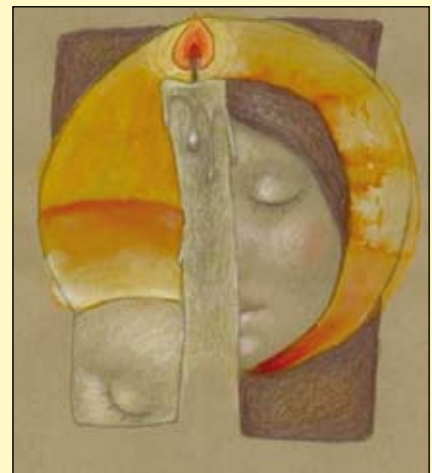
A hóemberről azóta is minden reggelre eltűnik a zöldségek, de most már nem titok, hogy hozzánk jár lakmározni a nyuszi az őzikevel.

Tóth Anna

Február 2.: Gyertyaszentelő Boldogasszony napja

Mária negyven nappal Jézus születése után bemutatta gyermekét a jeruzsálemi templomban. A jelenlevő idős Simeon Jézust a nemzetek megvilágosítására szolgáló világosságnak nevezte. Innen ered az egyik legrégebbi szentelmeny: a szentelt gyertya, és a gyertyaszentelés szokása is. Így a szentelt gyertya Jézus egyik legrégebbi jelképe. A hagyományos, magyar paraszti társadalomban a szentelt gyertya a bölcsőtől a

koporsóig elkísérte az embereket. Keresztelésig az újszülött mellett világított, hogy a „pogánykát” ki ne cseréljék a gonosz, rossz szellemek. A katolikus egyház liturgiájában ez a nap a gyertyaszentelő Boldogasszony, vagy másképp Szűz Mária megtisztulásának ünnepe. Ezen a napon a katolikus templomok körül sok helyen körmenetet tartanak, és közben zsoltárokat énekelnek. Ilyenkor kerül sor a gyertyaszentelésre is.

A gyertyaszentelő Boldogasszony művészi ábrázolása

Ismert időjárásjóslás kötődik ehhez a naphoz: Ha süt a nap, a medve előjőve barlangjából meglátja az árnyékát, ezért visszamegy, és még hosszú lesz a tél. Ha viszont rossz idő van, nem tart már sokáig a hideg.

Ezen a napon, ha esik a hó, fúj a szél, / Nem tart sokáig a tél.

VÉLEMÉNY

Szereted a tehetségkutató tévéműsört?

A televízió kiváló eszköz a népszerűsítésre. Gondoljunk csak a karácsony előtt fejeződött Fölszállott a páva népzenei vetélkedőre! Gyönyörű volt. Sok szép táncot, dalt, viseletet, tehetséget láthattunk, biztos vagyok benne, hogy szép számban vannak olyanok, akik ennek hatására kezdenek járni néptángra. Ráadásul azt is megtapasztalhattuk, milyen erős és széleskörű összefogásra képesek a csoportok. Mindezt jó volt látni. Nem tetszett viszont, hogy mindenáron győztest kellett hirdetni, mert a nézők csak így szavaztak, és a pénz csak így gyűlt a tévések kasszájában.

Ez csak egy példa a sok (tehetségkutató) közül, pedig a szerbiai és a magyarországi tévécsatornák közül is sok kísérelt meg hasonló műsört gyártani. A TV2 állítólag tavasszal vadonatúj show-műsört indít majd, amelyhez már várja az 5–16 éves, kiemelkedően tehetséges gyerekek jelentkezését zene, tánc, bűvészet, sportakrobáció, vagy más különleges képesség bemutatására. Ismerve a magyarországi kereskedelmi tévécsatornák stílusát (ilyen a TV2 is), attól tartok, hogy minden lesz benne – főleg reklám, erőltetett ritmus, látvány –, de nagyon kevés abból, amiért tényleg érdemes lenne képernyő elé ülni: a tehetségekből.

Európa kulturális fővárosai 2016-ban

A lengyelországi **Wrocław** és a spanyolországi **San Sebastián** lesz 2016-ban Európa két kulturális fővárosa. A délnyugat-lengyelországi *Wrocławban* hivatalosan január 17-én nyitották meg a rendezvénysorozatot Navracsics Tibor oktatásért, kultúráért, ifjúságért és sportért felelős uniós biztos jelenlétében. A baszkföldi San Sebastiánban néhány nappal később kezdődnek a kulturális programok. *Wrocławban* a januári nyitó hétfőn csaknem száz kulturális rendezvényt, koncerteket, kiállításokat és előadásokat szerveztek. A fő attrakció egy utcai parádé volt, amelyen több mint kétezer művész, énekes és zenész vett részt. *Wrocław* viseli a világ könyvfővárosa címet is.

San Sebastiánban január 20-ától öt napon keresztül kulturális rendezvények sorát tartják, a programsorozat hivatalos nyitóünnepsége azonban csak január 23-án lesz a Victoria Eugenia Színházban, amelyet koncert követ. Az Európa Kulturális fővárosa címet 1985-ben Athén viselte, tavaly a csehországi Plzen és a belgiumi Mons, az egyetlen magyar város Pécs volt, mely 2010-ben nagyot fejlődve volt egyfajta kultúrközpontja Európának. Újvidék és Belgrád is szeretne hasonló címet szerezni magának.

Finnugor kulturális főváros is van?

Igen, a **finnugor kulturális főváros** a finnugor rokonnyelvű népek összetartozásának jegyében létrehozott nemzetközi kulturális projektum. Az idén a címet két magyarországi település megosztva kapta: Iszkaszentgyörgy (Székesfehérvár közelében) és Veszprém.

Che Guevara, a Commandante

Harcra kényszerítenek bennünket, és nincs más lehetőségünk, mint felkészülni rá, és megkezdeni a harcot – mondta egyik alkalommal Ernesto Che Guevara, a legendás híró dél-amerikai szabadságharcos.

A fiataloknak mindig is voltak ideáljai. Legyenek azok énekesek, színészek, sportolók, vagy éppen történelmi személyiségek, forradalmárok, szabadságharcosok. Che Guevara valóságos kultusznak számított a fiatalok egyes csoportjaiban. Annyira közkedvelt volt, hogy arcát ábrázoló pólókat viseltek a fiatalok, esténként tábortűz körül ülve dalokat énekeltek róla... A Commandante személye és történelmi szerepe azonban közel sem ennyire egyértelmű. A szigorú és határozott tekintetű fiatal szabadságharcosban követői a romantikus forradalmárt látják, mások emlékezetében éppen ellenkezőleg, egy kommunista diktátorként, és Fidel Castro jobarátként maradt meg.

Ernesto Rafael Guevara de la Serna 1928-ban született egy spanyol-ír származású ötgyermekes családban az argentinai Rosario városban. Sokoldalú fiatal volt, kalandvágyó, intelligens, diplomás orvos. Tanulmányait a Buenos Aires-i Nemzeti Egyetemen végezte.

A fiatal orvos további életét egy kaland határozta meg. Barátjával, Alberto Granadóval motorkerékpáron beutazták Dél-Amerikát. Bejárták Chilét, Perut, Kolumbiát, Venezuelát, Bolíviát, Panamát, Costa Ricát, Salvadort. Che Guevara az útja során személyesen meggyőződött arról, hogy Dél-Amerika népei nehéz körülmények között élnek, és meggyőződött arról, hogy sorsukon csak forradalommal lehet változtatni. A kialakult helyzetért elsősorban az Amerikai Egyesült Államokat okolta. Azzal vádolta a szuperhatalmat, hogy nem tiszteli a dél-amerikai országok belső szuverenitását.

Che Guevara

Tapasztalatait naplójában írta le, amely A motoros naplója: Úti jegyzetek Latin-Amerikáról (Diarios de motocicleta: Notas de viaje por América Latina) címen jelent meg. Tanulmányai befejezése után kelt útra. 1953-ban érkezett Guatemalába, ahol megismerkedett későbbi feleségével, Hilda Gadeával. Ezek alatt az évek alatt kiépült benne egy erős baloldali politikai ideológia, többek között elítélte az 1956-os magyar forradalmat is. Guatemalát elhagyva, Mexikóba költözött. Itt ismerkedett meg Fidel Castróval, és csatlakozott a kubai diktátor, Fulgencio Batista hatalmának megdöntéséért folyó harchoz. Elsajátította a gerillaháború stratégiáját, amelynek szinte a jelképévé vált. Miután kidolgozták a tervüket, Che és kevesebb mint 100 bajtársa a Granma jachtról 1956. december 2-án partra szállt Kubában. A rövid gerillaháború már az új év beálltával sikeresen ért véget. Fidel és Raúl Castro bevonultak Havannába, és

átvették a hatalmat Kubában. Che Guevara így a kubai forradalom egyik kulcsszemélyévé vált. Eleinte csak orvosként, később egyre gyakrabban fegyverrel a kezében vett részt a harcokban. Kubában Che 1961-ben ipari miniszter lett, egy időben a Kubai Nemzeti Bank igazgatója is volt. A gazdaságban fontosnak tartotta a versenyt, az önkéntes munka nagy híve volt, és mindenkit erre biztatott. Sokat utazott, és a keleti blokk minden jelentősebb kommunista vezetőjével találkozott, beleértve Mao Ce-tungot, Hruscsovet és Titót, így Magyarországon is járt, ahol Kádár Jánossal folytatott tárgyalásokat. Szovjet mintára munkatáborokat alakított ki Kubában. Előbb Kongóban, majd 1966-ban Bolíviában is gerillaháborút kezdett, szocialista forradalmat akart végrehajtani. Megalapította a Nemzeti Felszabaddítási Hadsereget.

Che a kubai olajmunkások között

Che Guevara fiatalon, 39 évesen halt meg 1967-ben Bolíviában. Október 9-én végezték ki a bolíviai elnök, René Barrientos parancsára.

Szeretve vagy gyűlölvé, a legendás Che személye senkit sem hagyott és ma sem hagy közömbösen. Egy ideológiáért halt meg, amelyben mélyen hitt. A forradalom jelképének és az imperializmus áldozatának is tekintik. A XX. század egyik legbefolyásosabb személyisége. Életét megfilmesítették, számos könyvet írtak róla. Forradalmárnak nyugodtan nevezhetjük, de messze attól, hogy szentről lett volna szó.

Gyarmati Balázs történész

Che és Fidel Castro menetelés közben

Che képét ábrázoló póló

Egy messzi-messzi galaxisban...

Nagy lázban égtek a múlt évben a Csillagok háborúja rajongói, hiszen a várva várt hetedik részt tavaly decemberre harangozták be. Ez valójában kivételt jelentett, hiszen eddig minden rész májusban, az üreposz megalkotójának, George Lucasnak a születésnapja körül lett bemutatva. Nem ez az egyetlen furcsaság a sorozattal kapcsolatban. Az első Star Wars (később az Új remény alcímet kapta) 1977-ben került a mozikba, és ez tulajdonképpen a negyedik rész volt. Ezt követte 1980-ban az ötödik rész, a Birodalom visszavág, 1983-ban pedig A jedi visszatér. Hosszú szünet következett, majd pedig 1999-ben láthattuk a történet első részét, a Baljós árnyakat, 2002-ben a másodikikat, A klónok támadását, 2005-ben pedig a harmadikat, A Sith-ek bosszúját. Újabb hosszú szünet következett, egészen tavaly decemberig, amikor a Csillagok háborúja visszatért a hetedik résszel, Az ébredő erővel, amely beváltotta a hozzá fűzött reményeket, hiszen számos országban nézettségi rekordokat döntött meg. A filmben új szereplők vetítik elő a történet folytatását, de megjelentek régi karakterek és ismert kedvencek is. Visszatekintőül az alábbiakban íme még néhány Star Wars-érdekeség:

Chewbaccát George Lucas saját kutyájáról, Indianáról mintázta, (Indiana Jones is innen kapta a nevét) nyelvét több állatnyelvből mixelték össze, főleg egy Tarik nevű feketemedve hangját használva.

R2-D2 neve egy filmes rövidítésből származik: Reel 2 – Dialog 2 azaz „kettes tekerecs, második párbeszéd”.

Yoda a híres bábmester, Frank Oz hangján szólalt meg, csakúgy,

mint a Muppet Show-ból ismert Miss Röfi, vagy eredetileg a Süti-szörny a Szezám utcából.

Darth Vadert több színész játszotta egyszerre, egyebek közt James Earl Jones volt Vader hangja, Sebastian Shaw adta az arcát, David Prowse pedig a testét.

A jedi visszatér befejezése kapcsán George Lucas állítólag eljátszott a gondolattal, hogy Luke felvehetné Darth Vader sisakját, majd

pedig azt mondhatná: most már én vagyok Vader – és átállhatna a sötét oldalra.

Úgy tudni, **Luke Skywalker** neve eredetileg Starkiller lett volna, de Lucas mégis a Skywalker mellett döntött. A hatodik rész címe pedig A jedi bosszúja lett volna, de egy verzió szerint Lucas nem akarta, hogy a jedik bosszúvágónak tünjenek.

Han Solo szerepére, úgy tudni, esélyes volt Jack Nicholson, Al Pacino, Burt Reynolds, Christopher Walken, Nick Nolte és Kurt Russel is. A választás végül Harrison Fordra esett, aki színészi pályája további részében sikeresebb lett, mint a másik két főszereplő, a Luke-ot megformáló Mark Hamill és a Leia-t játszó Carrie Fisher. Harrison Fordot több nagy sikerű alkotásban is láthatjuk pl. az Indiana Jones-filmekben, a Szárnyas fejtáncban, az Örületben, a Dolgozó lányban, A kis szemtanúban és Az elnök különgépében.

Carrie Fisher szeret írni, több könyve is megjelent. Szülei híresek voltak Hollywoodban. Anyja, Debbie Reynolds ismert színésznő, szerepelt egyebek között az Ének az esőben, a Több mint testőrben és Az elsüllyeszthetetlen Molly Brownban. Apja, Eddie Fisher zenész volt, aki elhagyta őket, és feleségül vette Elizabeth Taylort.

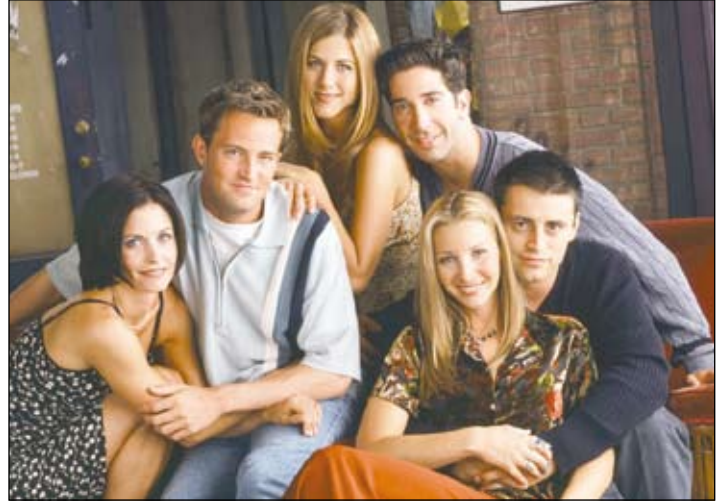

Elhunyt Alan Rickman

A filmvilágot nemrég megrázta a hír, hogy 69 éves korában elhunyt Alan Rickman. Első híresebb szerepe a Drágán add az életed gonosz szereplőjének a megformálása volt, ekkor Hollywood is megnyílt számára. Ezenkívül ő Perselus Piton megformálója a Harry Potter-filmekben, valamint a nottinghami bíró a Robin Hood – A tolvajok fejedelme című filmben. Alan Rickman 1946. február 21-én született Londonban. Már gyerekkorában nagyon érdekelte a színészet, gyakran fel is lépett az iskolai előadásokon. Érettségije után azonban úgy döntött, hogy inkább grafikus lesz, végül mégis a világot jelentő deszkák mellett döntött. Alan Rickman ez év január 14-én hunyt el daganatos megbetegedésben.

Jóbarátok Chandler nélkül

Évek óta folytak a találgatások a 2004-ben véget ért Jóbarátok sorozat újraélesztésével kapcsolatban, de a főszereplőket alakító színészek cáfolták, hogy összeállnának. Nemrég viszont kiderült, hogy mégis összejönnek egy különleges epizód erejéig, méghozzá James Burrows rendező-producer tiszteletére, aki túllépte a bűvös ezrest, ami a nevéhez köthető forgatások számát illeti. Sajnos azonban az örömben ürmös is vegyül, mivel Jennifer Aniston, Matt LeBlanc, Courtney Cox, David Schimmer és Lisa Kudrow találkoznak, ám a Chandlert alakító Matthew Perry nem tud megjelenni. A színész ugyanis egy hamarosan debütáló előadására készül, és nem hagyhatja ki a próbákat. A sorozat készítői és rajongói ezt csalódva vették tudomásul, habár úgy tudni, Chandler videón keresztül valamilyen módon mégis megjelenik az extra részben.

Első lemezét készíti

DJ Poet februárban jelenteti meg az első albumát, amelyen Lindsey Stirling és Leona Lewis is közreműködik. DJ Poetben egy ígéretes lemezlovaszt köszönhetünk, aki korábban is dolgozott már ismert előadókkal, például Fergie-vel és Pitbullal. Az idén azonban elérkezett az idő, hogy valóra váltsa álmát, és elkészítse debütáló lemezét, amelynek Fall To Rise lesz a címe. Az albumon tehát helyet kap a Leona Lewisszal készített duett, a Catch Me When I Fall is, sőt ez lett DJ Poet korongjának első előfutára.

DJ Poet és Leona Lewis

Egy kis örömmzenélés

Nemrég mutatta be legújabb kollekcióját Stella McCartney, ez alkalomból pedig egy hatalmas bulit rendezett, amelyen ismét együtt zenélt Marilyn Manson és Johnny Depp. A sokkoló megjelenéséről ismert rocker és a népszerű színész évek óta jó barátok, többször álltak már együtt színpadra, így rajongóik számára aligha meglepő, hogy ismét sort kerítettek egy kis örömmzenélésre. Lassan már összehozott párost alkotnak. Rajtuk kívül fellépett még Pink, valamint a The Beach Boys éléről ismert Brian Wilson is. A rendezvényen egyébként több híresség is megfordult, például Leonardo DiCaprio, Orlando Bloom, Kate Hudson, Gwyneth Paltrow és Katy Perry.

„Kedves Bizi!

Van egy fiú, aki nagyon tetszik. Megpróbáltam flörtölni vele, de semmi sem lett belőle. Ő más, mint a többi fiú. Nincs sok barátja, és nem érdekli a foci meg a számítógépes játékok. Általában félreáll a barátjával a nagyszünetekben, és vele beszélget. Zeneiskolába jár. Nem tudom, hogy az én flörtölésem volt téves lépés, vagy valami nincs vele rendben, nem érdeklik a lányok. Kérlek, segíts! Mit tegyek?

M. M.”

Válasz:

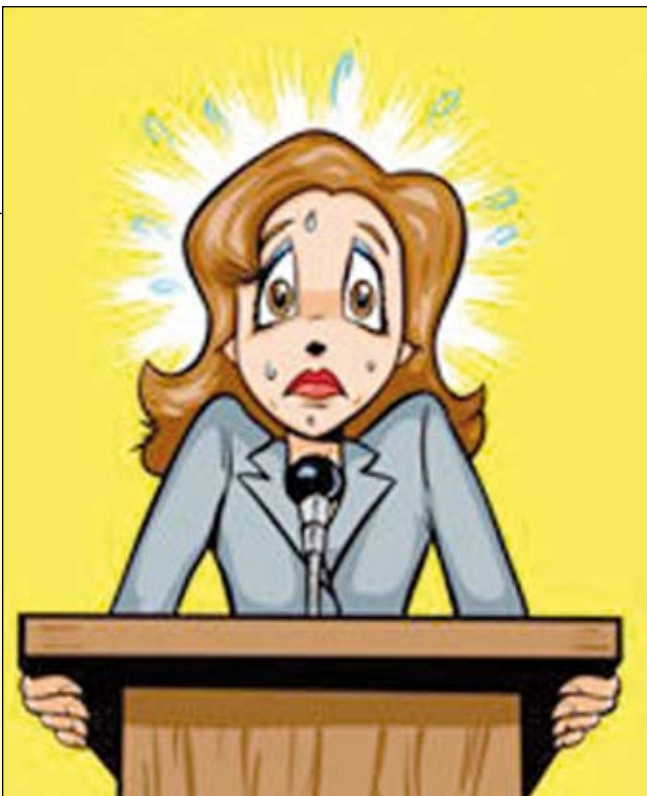
Kedves M.M.!

Úgy látom, hogy számodra azért érdekes ez a fiú, mert más, mint a többiek. Pont ez volt az, ami felkeltette a figyelmedet. Tudnod kell, hogy a flörtölés néha nem jön be a másiknál. Nagy a valószínűsége annak, hogy ennél a fiúnál még nem ébredt fel az érdeklődés a másik nem iránt, vagy éppen nem te vagy a típusa. Van ilyen is. Valószínűleg zárkózottabb, befelé forduló (introvertált) személyiség, aki jobban érzi magát kisebb társaságban, inkább kívülről figyel a társas történéseket, mint hogy aktív részese legyen. Adjál neki időt, hogy megismerjen! Persze flörtölés nélkül, mert amint tapasztaltad, ez nála nem vált be. Továbbra is legyél vele kedves. Amikor találkoztok, köszönj neki, és mosolyogjál rá. Ha ezek után felfigyelt rád, legközelebb már meg is szólíthatod. Beszéljess vele az iskoláról, a hangszerről, amelyen játszik stb. Ha viszont továbbra sem vesz észre, akkor ez azt jelenti, hogy ezen az ajtón még egyszer már nem érdemes kopogtatni, mert nem nyílik ki. Ha egy kicsit nyitott szemmel jársz, láthatod, hogy milyen sok „nyitott ajtó” van előtted. Ott kell bevetned a flörtölési fortélyaidat. De egyre vigyázzál, úgy viselkedj a fiúval, ahogyan te is szeretnéd, ha veled viselkednének ilyen helyzetben.

„Kedves Bizalmas sorok!

Hetedikes lány vagyok, és mostanában sokat vitatkozom a barátnőimmel. Nem tudom, hogy igazuk van-e. A téli táborban voltunk, ahol egy nagyon cuki srácot ismertünk meg. Le is fényképeztünk, de én voltam az első, aki megismerkedett vele. A barátnőim azt állítják, hogy a fiúk nem szeretik, ha a lányok rámenősek, mert megijednek, ha a lány startol rájuk. Mit gondolsz, valóban hibáztam, mint ahogy állítják a lányok?

Frozen”

Válasz:

Kedves Frozen!

Semmi rosszat nem tettél, csak kezdeményeztél. Remélem, sikeres is voltál, és továbbra is kapcsolatban maradtál a fiúval, kihasználva a mai modern technika vívmányait, és persze az internetet. Tulajdonképpen, ha a tetszésről, a vonzalomról van szó, manapság nincsenek ilyen nagyon merev illemszabályok. Nagyon régen elmúlt az az idő, amikor szigorú etikett szerint történtek a dolgok, és megvoltak az írott és íratlan szabályok, úgy a lányok, mint a fiúk viselkedéséről. Változtak az idők és a szabályok is, és most már igen gyakori, hogy a lányok teszik meg az első lépést az ismerkedéskor, ha a fiú tetszik nekik. Hogy milyen lesz a fiú reakciója erre? Fiúfüggő! Lesz, aki büszke lesz erre, mert jólesik neki, ha meghódítják őt, de lesz olyan fiú is, aki igenis megretten, majd meg is futamodik az ilyen lánytól. Ugyanakkor vannak olyan fiúk is, akik jobban szeretik, ha ők hódítanak, és ők a kezdeményezők. Mindez attól is függ, hogy milyen személyiség-típusok, attól, hogy mit tapasztaltak az eddigi életükben, a környezetükben, elsősorban a családjukban (szülei), majd a szűkebb és tágabb baráti körben. Hogy még bonyolultabb legyen a dolog, mindezt megfűszerezi az adott helyzet, a pillanatnyi lelkiállapot, hogy a kezdeményező tetszik-e neki, sőt a közeledés típusa is hatással van a fiú reakciójának formálódásában. Szerintem mindaddig, amíg nem erőszakos és rámenős a fellépésed, és nem viszed túlzásba a dolgokat, odafigyelsz a fiú jeleire, pl. ha nem veszi a lapot, vagy éppen elutasít, nem unalmaskodsz a hívásaiddal, SMS-eiddel, leveleiddel, nem árasztod el a Facebookon sem mindenfélével, nem kapsz negatív visszajelzést, jó úton haladsz.

Kérdéseitkre válaszol Bori Mária pszichológus

Lámpalázás vagyok

Ne hidd, hogy mások nem tartanak a szerepléstől, attól, hogy ki kell állni az osztály elé, a színpadra, az emberek elé, és beszélni!

Még hivatásos színészekben is van feszültség, amikor színpadra lépnek. Ám bizonyos fokú lámpaláz kifejezetten hasznos. A lámpaláz a természet eszköze – így készít fel bennünket a szokatlan helyzetekre. A *amozgaselet.eu honlap szerint* ne riadj meg, ha szaporább lesz a pulzusod, és felgyorsul a légzésed. Ettől még nagyon jól fogsz tudni mások előtt beszélni.

Viselkedjél magabiztosan! Mivel nemcsak az érzéseink hatnak a cselekvéseinkre, de a cselekvéseink is visszahatnak az érzéseinkre, ezért a cselekvéseinkel irányíthatjuk az érzéseinket. Ha figyelünk arra, hogy lassan, mélyeket lélegezzünk, akkor nyugodtabbakká válunk. Ha kihúzzuk magunkat, akkor magabiztosabbnak fogjuk érezni magunkat. Álljunk kisterpeszbe, és engedjük le a vállainkat! Ez megkönnyíti azt, hogy a hallgatóságra nézzünk, és azt is, hogy mélyeket lélegezzünk. Utána már csak összefoglalni kell arra, hogy mit mondtunk.

LELKIZZÜNK

Az akaraterő tudománya

Nemrégiben az Akaraterő tudománya címmel indítottak nyilvános tanfolyamot az amerikai Stanford egyetemen, amely – nem véletlenül – minden várakozást felülmúlt. Az emberek leggyakrabban használt érvei ugyanis, ha kudarcot vallanak valamilyen céljuk elérésben, hogy „Nincs akaraterőm.” vagy „Kevés az akaraterőm.”

Mi is valójában az akaraterő? Egyfelől kinyilvánítása annak, hogy valamit megteszek, keresztülvisek a világban a saját szándékaim szerint. Másfelől azonban annak a jelzése, hogy megvan a képességem a saját tetteim, vágyaim, gondolataim irányítására, sőt, van ehhez valamiféle erőm. Az akaraterőnk valójában kétféle irányban működik. Egyfelől abban segít, hogy valamit megtegyünk, másfelől viszont abban, hogy valamit ne tegyünk meg. Általában a második formáját érezhetjük nagyobb kihívásnak, hiszen oly sok csábítás van az életben, aminek nehéz ellenállni. Ráadásul gyerekként olyan erősen működnek az azonnali kielégülést követelő késztetéseink, hogy már a legkorábbi feladatot is az jelenti, hogy megtanuljuk, „ne tegyünk meg” bizonyos dolgokat. Ne együk meg a nagymamánk kezünkbe kerülő frissen kisült kalácsát, ne üssünk, ne törjünk-zúzzunk, ha korlátokba ütközünk, illetve ne vegyük el, ami a másé.

Természetesen az a kérdés is felmerül, vajon miért vált ennyire fontos témává napjainkban az akaraterő? Azáltal, hogy a 21. század embere hihetetlenül sok lehetőséggel és rengeteg „kísértéssel” találkozhat, egyre nehezebb bizonyos döntéseket hoznia. Ezért olykor egyre fárasztóbbnak érezhetjük a dolgok közben tartását. Az életünk folyamán nem is csoda, hogy akaraterőnk is olykor „kimerülhet”. Ha túl sok olyan teendőnk van, amelyek mindegyike akaraterőt igényel, akkor egy idő után nem fog megfelelően működni. Bármennyire is furcsának tűnik elsőre, megfelelő működéséhez egyfajta cukorra, vagyis glükóza van szükségünk. Ebben az esetben nem az édességbombákra gondolok, hanem az olyan lassan felszívódó ételekből nyert glükóz az igazán hasznos, mint a zöldségek, magvak, nyers gyümölcsök, hal, hús, sajt. A megfelelő táplálkozáson túl segíthet az elegendő nyugalom, nyugodt alvás. Nem véletlen, hogy egy kipihent éjszaka után reggel a legerősebb az akaraterőnk. Persze segíthet az aktív pihenés is, pl. egy kiadós testmozgás, vagy akár egy jóleső séta. Ezért is érdemes fontos döntéseinket ilyen „akarat-energiával” feltöltött időszakokra időzíteni.

Kis Laura

TESZT

Kiegyensúlyozott vagy?

Válaszolj a kérdésekre,
majd számold össze a pontszámaidat!

- Későn jut eszedbe, hogy megfeledeztél egy fontos találkozásról. Hogyan reagálsz?**
 - Sokáig mérgelődök ezen. (3 pont)
 - Kétségbeesetten próbálok elhíhető kifogást találni. (2 pont)
 - Tévedni emberi dolog: felhívom az illetőt, és megmagyarázom a helyzetet. (1 pont)
- Tömeg van az autóbuszban, és valaki lökdösődik melletted. Mit teszel?**
 - Megpróbálok félrehúzódni és helyet csinálni. (2 pont)
 - Nem veszek róla tudomást. (1 pont)
 - Szörnyen mérges vagyok, és én is jól meglököm. (3 pont)
- Nagyon jó hangulatban vagy. Cseng a telefon, és a barátod sokáig panaszolja a problémáit. Hogyan érzed magad a beszélgetés után?**
 - Örülök, hogy segíthettem neki, és teszem tovább a dolgomat. (1 pont)
 - Kissé lehangolt vagyok. (3 pont)
 - Mérgelődök, hogy engem nyaggat a problémáival. (2 pont)
- Kell-e veszekedés után úgy viselkedni, mintha mi sem történt volna? Mit gondolsz erről?**
 - Miért is ne? Miért csinálnánk a bolhából elefántot? (1 pont)
 - Nem lennék rá képes. Túlságosan zaklatott lennék. (3 pont)
 - Talán jó módszer lenne a lehiggadásra. (2 pont)
- Amikor minden összejön, és stresszben vagy...**
 - ...úgy érzem, felrobbanok. Nehezen tudok kikapcsolódni. (3 pont)
 - ...próbálok humorra fordítani a dolgot. (2 pont)
 - ...felülemelkedek a helyzeten, és meglepően jól teljesítek. (1 pont)

ÉRTÉKELÉS:

5–8 pont:

Té egy nyugodt személy vagy, elfogadod a dolgokat olyanoknak, amilyenek. Ez a hozzáállás segít abban, hogy a dolgok lényegére tudj összpontosítani.

9–12 pont:

Alapjában véve kiegyensúlyozott vagy. Ha azonban valaki személyesen megsért, hevesen reagálsz. Ilyenkor egy kis időre van szükséged, hogy megtaláld a belső egyensúlyt.

13–15 pont:

Hajlamos vagy a hangulatváltozásra, mivel nagyon érzékeny személy vagy. Több lazításra és pihenésre lenne szükséged.

Mitől cserepesek az ajkaink?

A téli hónapok alatt plusz rétegekbe burkolózunk, így védjük bőrünket, az ajkainkat azonban szabadon hagyjuk. Pedig az ajkakat nagyon vékony réteg bőr borítja. Az arcod többi részének bőrével összehasonlítva az ajkak a legérzékenyebbek a kiszáradással szemben. Akár tízszer több nedvességet veszíthetsz az ajkaidon keresztül, mint az arcod vagy a tested más részein át. A száraz, téli levegő és a szobák alacsony nedvességtartalma mind hozzájárul ahhoz, hogy az ajkaid kiszáradjanak. Amint a bőrsejtekből távozik a nedvesség, azok törékennyé válnak, így az ajkaidon kis repedések és törések keletkeznek. Ezek a kis repedések teszik olyan fájdalmassá a cserepes ajkakat – a meleg, a savas ételek, sőt, még a fogkrém is tovább ronthatja az állapotát.

A probléma: az ajkak nyalogatása

Az ösztön, hogy megnyald az ajkaid, még súlyosabbá teszi a kiszáradást. Amint a nyál elpárolog, tovább szárítja a bőrt. A nyál savakat és enzimeket is tartalmaz, amelyek segítik az ételek lebontását. Ezek a savak irritálják az ajkak bőrét is. Egy másik hiba a bőrdarabkák súrolása vagy lerágása. Meg-

piszkálni a már amúgy is vékony bőrt az ajkakon, vérzéshez vagy súlyos kellemetlenséghez vezethet.

Ha a piszok és a baktériumok bejutnak a szádon lévő töréseken és repedéseken keresztül, fertőzést kaphatsz el. Gyakori szövődmény az ajakgyulladás, ami a száj sarkainak gombás fertőzéséhez köthető. Ez helyi gombaellenes krémmel kezelhető.

A száj körüli bőr feszegetése és dörzsölése szabaddá teszi azon idegvégződések felé az utat, ahol a herpesz vírusok élnek, így ez serkenetheti a vírus kiújulását.

Tarts magadnál ajkbalzsamot!

Egy ajkbalzsam télen véd a durva időjárás hatásai ellen. A bőr jobban gyógyul, ha nedves, nincs kiszáradva. Ezért leginkább egy bőrtápláló balzsam vagy kenőcs használata ajánlott. A cél, hogy a tápláló olajok segítségével nedvességhez juttassuk a bőrt. Egyes összetevők pedig segítenek a fertőzésből és irritációból eredő mély repedések összeforrásában.

Egy keresendő összetevő: SPF. A nap sugarai még a sarkkörüli hőmérsékleten is károkat okozhatnak. Ha az ajkad bőrét az UV-sugarak

veszélyeztetik, azok nagyobb eséllyel száradnak ki. Éppen ezért a napvédő krémek rendszeres használata is elengedhetetlen az ajkak hámlásának megakadályozásában. Kerüld azokat a termékeket, amelyekhez kis téglékben lehet hozzájutni! Belemártani az ujjadat egy téglébe nem olyan higiénikus, mint egy tubusos applicátor.

Rendszeresen krémezd be ajkaidat lefekvés előtt! Azzal, hogy este felvisszük a gyógyírt, kevésbé valószínű, hogy cserepes ajkakkal ébredünk.

A megfelelő folyadékpótlás szintén segít a kiszáradással szembeni küzdelemben. Telen ugyanis kevésbé érezzük a szomjúságot, sokszor meg is feledkezünk arról, hogy eleget igyunk a nap folyamán, és ez bizony a bőrünkön is nyomot hagy.

Óvatosan a jégre lépéssel!

Télen a befagyott tavak, folyók és más vízterek szinte csábítanak a csúszkálásra, a kocsolyázásra, vagy más jeges játékra, ez azonban csöppet sem veszélytelen szórakozás.

A jégre lépés ellenállhatatlan készletétől hajtva nem szabad megfélemlíteni az óvatosságról és a biztonsági szabályok betartásáról, arról, hogy odafigyelünk egymásra. Nagyon fontos, hogy mindenképp meggyőződj a jég megfelelő vastagságáról.

Sokszor történik komoly baleset a felelőtlenül történő jégen tartózkodásból. A legtöbb esetben a sekély víz vagy a közelben tartózkodók miatt nem lesz nagyobb problémája a szerencsétlenül jártaknak, mint egy alapos megfázás. Ám ha valaki hosszabb ideig tartózkodik a jeges vízben, annak kihülés vagy tüdőgyulladás lehet a következménye.

Csalóka lehet a jég vastagsága

Hiába tűnik vastagnak és erősnek a jég, a látszat sokszor csal, nem beszélve arról, hogy némely tényező hatására akár egyik napról a másikra is elvékonyodhat. A jég vastagságát és teherbíró képességét egy sor tényező képes befolyásolni, a szélétől kezdve a vízben lévő élőlényekig.

A víz mozgása, szél, élőlények, áramlatok, ki-be folyás, hőmérséklet miatt a jég néhol erősebb, másutt gyengébb. Nem árt odafigyelni a halastavakon vágott szellőző lécekre, amelyek a halak oxigénhez jutása miatt szükségesek.

Azok környékén a jég rendszerint gyengébb.

Szintén veszélyes a jég, ha tele van levegőbuborékkal, a nádas környékén, vagy ha melegebbre fordult az idő az elmúlt napok során, a nappali olvadás meggyengíti a jég szerkezetét, az éjszakai visszafagyás miatt ennek nyoma viszont nehezen vehető észre, ezért nagyon veszélyes tud lenni. Nem ajánlatos úgy a jégre lépni, ha azt hó fedi, mert nem látható, hogy mire lépsz rá.

Szakértők szerint legalább 10–15 centiméteres jégnek kell lennie ahhoz, hogy egy ember biztonságosan ráállhasson, és 20–25 centiméter vastagnak, hogy járművel is rá lehessen menni.

Nem szabad olyan helyen jégre menni, ahol ismert vízmozgás, áramlatok, vagy ki-befolyás, főleg ha meleg vízű, található! Általában a kisebb vízterek esetében vastagabb a jég, mint a nagyoknál, de ezt nem szabad biztosra venni, ezért nem árt az óvatosság.

Betartandó biztonsági szabályok és tippek

- Kerüld a láthatóan sérült, darabos, partszéli, nádasos jégborítást!
- Lehetőleg sekély vízrész fölött csúszkálj!
- Ne menj a jégre olvadás esetén, vagy ha nem látod, hogy mi van előtted!
- Ne tartózkodjatok sokan egyszerre egy adott szakaszon, mert túlterhelhetitek a jeget, és az beszakadhat!

– Ne tartózkodj egyedül a jégen, akár csúszkálásról, horgászatról vagy más sportról legyen szó, és legyen nálad telefon, valamint mentőmellény!

– Ne ess pánikba, ha mégis beszakadna alattad a jég, próbálj meg visszamászni óvatosan a jégtáblára, terüelj el, hogy minél nagyobb felületen érintkezz a jéggel, a súlyelosztás miatt, így kisebb az esélye, hogy ismét beszakadj!

– Lehetőleg társasággal menj, és legyen nálatok kötéll, hosszú bot vagy más tárgy, hogy a többiek segíteni tudjanak a bajba jutotton anélkül, hogy magukat is veszélyeztetnék! Baj esetén egyik társatokat küldjétek segítségért! A vízbe esett személyt minél előbb meleg és száraz helyre kell juttatni, mert fennállhat a kihülés vagy a tüdőgyulladás veszélye!

– Ne rakj tüzet a jégen, és ne próbáld fel-törni sem azt!

Méz, az igazi csodaszer

Istenek eledele – így nevezték a régi görögök a mézet. Nem véletlen, hiszen számos pozitív tulajdonsággal bír. Sok helyen az „édes” élet, a gazdagság szimbóluma. Szinte kötelező otthon tartani. Vegyük sorra jótékony hatásait!

Ha köhögsz, vagy megfáztál

Pici korodban, ha köhög-tél, biztosan kaptál egy-egy

kanál mézet. Sőt a teádba is azt keverték cukor helyett. Valódi csodaszer, a benne található rengeteg vitamin (A, B₁, B₂, B₆, C, G, H) és a sok ásványi anyag segít a gyors felépülésben.

Ha több energiára van szükséged

A méz rendszeres fogyasztása erősíti az immunrendszert. A fáradtságot is könnyebben

legyőzzük a segítségével. A sportolók a versenyek előtt fogyasztják, hisz bizonyíthatóan növeli a teljesítmőképességet. Fokozza a vérkeringést, sőt az izmokra ugyanolyan pozitívan hat, mint az emésztőrendszerre. Ha nem tudsz aludni, lefekvés előtt egyél egy kanál mézet, így gyorsan álomba szenderülsz.

A szépségipar is felfedezte

A kozmetikában ugyancsak ódákat zengenek róla. Kényezteti, táplálja, feszebbé teszi a bőrt. A benne lévő vitaminok regenerálják, fiatalítják arcunkat. Számos arcpakolást készítenek belőle. Száraz bőrűeknek különösen javasolt. Masszőrök is szívesen dolgoznak mézzel, hisz a méregtelenítés mellett lazítja az izmokat.

Mennyire vagy fitt?

Tudsz négy percreg izzadás nélkül futni? Mozdulatlanul lótuszülésben maradni? Három órán át megállás nélkül úszni? Nem? Aggodalomra semmi ok, mivel ezeknek semmi közük az igazi edzetséghez!

Edzetségi szinted négy összetevőtől függ: a szív- és tüdőkapacitásodtól, izmaid erősségétől és állóképességétől, lazaságotól, rugalmasságotól, testfelépítésedtől. Edzetségi szintedet úgy növelheted, ha ezeken a területeken érsz el fejlődést. Fontos, hogy ne csak egyikükre vagy másukra koncentrálsz, mind a négyre fordíts megfelelő figyelmet! Más szavakkal a fittség nem csak attól függ, mennyire vagy erős, gyors vagy vékony. Ennél sokkal összetettebb dologról van szó.

Fittségedet leginkább úgy tesztelheted, ha megfigyeled, hogy a mindennapi teendők mennyire fárasztanak ki. A tested tudja a leginkább, mit bírsz! Ha a busz után kell futnod, utána zakatol a szíved, úgy érzed, kiszakad az oldalad, vagy nem visel meg a dolog?

Az iskolatáska cipelése hazáig nem okoz gondot, vagy elfáradsz tőle? Tudod tartani az iramot a többiekkel a futballpályán, vagy teljesen kifulladásig játszol közben?

Gondold végig, mik az őszinte válaszaid a fenti kérdésekre! Ha úgy gondolod, van még mit fejlődnöd, akkor nincs más hátra, mint kitaró edzéssel és következetes, egészséges táplálkozással alapozd meg erőnléted! Ne feledd, te is elkápráztathatod a többieket fittségeddel, csak akaraterő és kitarás kérdése!

Sokat segíthet, ha nem egyedül vágsz neki az edzésnek, hanem egy barátal közösen buzdítjátok, támogatjátok egymást. A legfontosabb, hogy tudd, fittnek lenni nemcsak esztétikai kérdés, hanem életmód, mely hosszú távon megalapozza az egészségedet.

Farsangi ötletek

Farsangi bohóc

Kellékek: két különböző méretű hungarocell golyó (az egyik lesz a teste, a másik a feje), akril festék, vízfesték, pompon, ragasztó, színes papír, fonál, karton, gombok

Elkészítés: A fejét kend át vízfestékkel kétszer! A nagyobbik gömböt akril festékkel fessd le!

Az arcát először rajzold meg ceruzával, aztán szintén akril festékkel fessd be, száradás után pedig egy nagyméretű pompont ragassz rá orrnak! A kalapjához használj egyszerű színes papírt, a haját pedig ragaszd rá fonálból! A nyakkendőjét vágd ki színes papírból! A cipőjét kartonból vagy dekorgumiból készítheted. Díszítsdül ragassz rá néhány színes gombot!

Bohócos pohár

Kellékek: műanyag pohár, ragasztó, olló és színes papír

Elkészítés: A színes papírra rajzold rá a bohóc arcát, kalapját, karjait, majd vágd ki a

testrészeket! Ragaszd a fejét a pohárra, a kezeit pedig körbe, mintha átölelné a poharat!

Farsangi kalapok

Kellékek: karton, színes papír, festék, olló, ragasztó

Elkészítés: Egy vidám farsangi kalapot bármilyen jelmezhez felhúzhatsz, sőt felhasználhatod később is akármilyen buliban. A kartonból vágj ki egy akkora körcikket, hogy süveget formázva körbeérje a fejed! Ezután más dologod nincs is, mint tetszés szerint kidíszíteni, kifesteni vagy színes papírból mintát ragasztani rá. Bármilyen mással is díszítheted a kalapod, masnikkal, gyöngyökkel, gombokkal, vagy amivel csak szeretnéd.

REJTVÉNY

Berakós rejtvény

CS										
				☼		☼				
	☼		SZ		SZ			☼		
			☼	☼				☼		
					☼	☼				
	☼								☼	
		☼		☼						
					☼	☼				
	SZ									

- Mondd, miért gyakorolsz mostanában hat óra hosszat a zongorán?
 - Az embernek tudnia kell, hogy mit akar.
 - És te mit akarsz?
 - ...
- A választ a rejtvényben talárod, ha berakod a szavakat, betűhalmazokat a rejtvényrácsba.

- Kétbetűsek:** ÁE, ÁM, ÁR, ÁZ, EL, EL, ÉL, LE, LT, SÁ.
Hárombetűsek: ÁRA, ÁVP, CÁR, DESZ, EESZ, ENO, END, EOL, NEO, OVI.
Négybetűs: ÓKSZO.
Ötbetűsek: ÁTKOM, ILYEN.
Hatbetűsek: LELKES, NYARAL, SZALON, ZÁRKÁD.
Hétbetűs: MENÁZSI.
Kilencbetűsek: CSINCILLA, NORMANDIA.
Tizenegy betűsek: ASZTALILÁMPA, CSENDESŐCEÁN.

Betűrejtvények

1
TÚ
ÚT

2
KABÁT
1

3
ZŐ
GYE

4
A CÉL

Skandináv rejtvény (2.)

Rejtvényünkben az 1867. évi párizsi világkiállításon bemutatott bicikli nevét és napjaink biciklijének több névváltozatát talárod.

	BÜBOS ...		KUKORICA-TÁROLO (ÉK. H.) MESEBESZÉDI		1001 ÚJSÁGBAN MEGJELENT IRÁS		ÁLLATOKAT TARTANAK BENNE CSEH FŐVÁROS		BÁCSKAI HELYSÉG DÉL		IDE-ODA MOZGAT SPANYOL FÉRFINEV		◆
	5												
							RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG FOSZFOR		BASA BETŰI				
									ROMÁNIA		U. Á. Z. KOSZTOLÁNYI-VERS		
BELGIUM			A KERTBEN DOLGOZIK	NÉZD CSAKI		KELET TISZTA LEVÉGŐ	NEM REGULÁRIS HARCIALAKULAT 500						
KIS MÁRIA				VITA KÖZEPE									
			FOCI BETŰI			ELLEN-SZEGÜL Ó. Z. G.					K. Y. J.	1000	
HANGTALAN CÁPA KÜSZÖ-NÖVÉNY			TEÁT IVÓ NILUS ELEJE				ÉJFÉL ELŐTT	ABÉCÉ ELEJE	FORDÍTVA EURÓPAI NEMZET	ÁROK BETŰI			
				BŐR	TENGERI RAGADOZÓ SUGÁR					MELEG ÉVSZAK SZÉN			
◆													◆ ◆

Az 1. skandináv rejtvény megfejtése: XIII. GERGELY PÁPA

„A népi muzsikához és a népdalkultúrához hasonló érték és páratlan művelődési kincs rejlik a gasztronómiában. Ezt a kincsesbányát fel kell tárunk, alá kell szállnunk a mélyére, mert minél mélyebbre hatolunk benne, annál magasabbra jutunk a tudás és a szellem dolgában.”

– Kövi Pál, Erdélyi lakoma

Ez az idézet megmagyarázza, miért is szentelünk ennyi helyet a temerini Kókai Imre iskola két diákja dolgozatának. Mint arról a múlt heti számunkban beszámoltunk, Molnár Heléna és Szabó Zsuzsanna eredményesen szerepeltek a 2015-ben meghirdetett Tantárgyháló versenyén, munkájukat Zelenka Angéla tanárnő irányította. Dolgozatuk címe: Ízes-íztelen fűszertörténelem. Tekintettel arra, hogy meglehetősen keveset tudunk a mindennapjaink részének számító fűszerekről, megosztjuk veletek a kutatás, a dolgozat néhány részletét. A széleskörű ismertetőt nemcsak a felhasznált irodalomból merítették, hanem Tóth Erzsébet nyugalmazott történelem-földrajz szakos tanár és háziasszony, valamint Katzenberger Eduárd, számos főzőverseny zsűritagja és nyertese segítette.

Milyen volt a magyar konyha és a fűszerezés a középkorban?

Tudod-e?

A fűszerek már az ókorban is nagyon értékes árucikkek voltak. Például az általunk is ismert fekete bors (Piper nigrum) Indiában termelt. Olyan ritka és értékes volt, hogy terméseit pénzként használták. A keleti fűszerek közül a fahéj, a gyömbér és a bors jutott el először Európába. A fűszerek útja korántsem volt veszélytelen, mert a karavánokra gyakran rablók, a hajókra kalózok leselkedtek. A szállítmányok nem egyszer odavesztek.

– Már az ősmagyar konyhára is jellemző volt, hogy sokféle fűszert használt. Akkoriban még sokan tudták, melyik növény, mag mire jó, mit gyógyíthat. Szinte mindenféle betegségre találtak gyógyírt, részben a fűszerek által. Voltak azonban olyanok, amiket csak ízesítésre használtak. A tárkonyt és a csombort a X. században a magyarok hozták be Európába. Ezenkívül legjellemzőbb fűszereik voltak: fokhagyma, kakukkfű, lestyán, zsálya, kapor.

Vadon termő fűszereket, fűszernövényeket is használtak, legfőképpen ha nem volt lehetőségük másra. Ilyen volt például a pitypang, medvehagyma, tyúkhúr és a galagonya.

Az édes, savanyú, csípős ízvilág egyaránt megjelent, már a középkorban. Zsírosan, disznósírral sütöttek, főztek. Disznóvágás alkalmával jó sonkát, hurkát, kolbászt, töpörtyűt és még sok minden más inyencséget készítettek. A hagyomány szerint télen vágták a disznót, mert addigra megnőtt, lehetett vágni, jó hideg volt, így elálltak a finomságok. Az év további részé-

A magyar konyha fűszerei

Milyen fűszereket használunk napjainkban a magyar konyhában?

– Ami jelentős változást hozott a középkori fűszerezéshez viszonyítva, az főként a (csípős) fűszerpaprika. A paprikát Kolumbusz Kristóf hozta be Európába, akkor még dísznövényként. Később azonban sok helyen elterjedt Európa-szerte, mint ízesítő, de legfőképpen a magyar konyha kihagyhatatlan alapanyagává és fűszerévé vált. A fűszerpaprika megjelenése előtt is létezett a gulyás, vagy halles, esetleg pörkölt, de akkoriban még sáfránnyal ízesítették ezeket. Ám attól a pillanattól kezdve, hogy megjelent a paprika Magyarországon is, lassan kezdtek átszokni a használatára. A paprika, az őseink által is használt (tárkony, fokhagyma, medvehagyma) fűszerekkel olyan ízvilágot alkotott, amely nem volt ismert más népek számára, és talán ezért is ilyen híres.

A XVII. században megjelentek a francia, olasz, német konyha szokásai is hazánkban.

Azonban országunkban sem teljesen egyformák a konyhai szokásaink. Azon a vidéken, ahol főleg gabonafélék termettek, ott a tészta, lisztes ételek terjedtek el. Ez az Alföld térsége. Ott viszont, ahol jelentős volt a juhtenyésztés, ott a húsos, sajtos, juhtúrós ételek fogyasztása megszokott. Ez pedig a Felvidék.

A háziasszonyaink nagyban hozzájárultak a magyar konyha fejlődéséhez. Konyhatitkokat, feledésbe merült hagyományokat osztanak meg mesterszakácsainkkal, akik ezáltal, kiemelkedő szintre emelik a magyar konyhaművészetet.

re a kamrákban raktározták el a dísznóságokat, majd lassan-lassan megették. Ételeiket finom borokkal párosították.

A törökök bevonulása jelentős megtorpanást eredményezett a magyarok számára, ekkor a konyhai és fűszerezési szokások is kirekedtek a Felvidék térségébe. Ebben a korszakban legfőképpen tárkonyt, rozsmaringot és medvehagymát használtak.

Fűszerismereti felmérésünk eredményei

A Kókai Imre Általános Iskola nyolcadikosainak körében végeztük felmérésünket. Kérdőívünket kérésünkre 40 diák töltötte ki.

1. Sorolják fel, milyen fűszereket ismernek!

A tanulók 21 féle fűszert soroltak fel, a legtöbben a sót (ásvány), borsot, vegetát (fűszerkeverék), oregánót és a fahéjat ismerik.

Kiinduló álláspontunk, miszerint a fiatalok kevés fűszernövényt ismernek, úgy gondoljuk, nem igazolódott be.

2. Milyen fűszereket fogyasztanak?

- naponta: sót, borsot, vegetát
- hetente megjelenik étkezésükben az: oregano, paprika, fahéj és a fokhagyma
- ritkán, ünnepi vagy más különleges alkalommal: a vanília, köménymag és a gyömbér.

Beigazolódott a feltételezésünk, hogy a fiatalok kevés fűszerfélét fogyasztanak, és részben ismerik a fűszernövények gyógyhatásait.

Fűszernövény	Immunerősítő	Gyulladáscsökkentő	Serkentő	Nyugtató
fokhagyma	42,5%	37,5%		
bors			30%	
fahéj				37,5%
fűszerpaprika	30%			
gyömbér	25%	12,5%		
szegfűszeg		17,5%	12,5%	1%
kömény			25%	
oregano		17,5%	20%	
sáfrány				15%
kakaó			17,5%	

Két kiséger fut egy rézüst alá.
 - Cin-cin - mondja lihegve az egyik.
 - Buta vagy, nem látod, hogy réz! - mondja a másik.

*

Dörög, villámlik, ömlik az eső. Két téglá áll a fal mellett.
 - Mondja maga fé...féé.. fél? - kérdi dadogva az egyik.
 - Nem kérem, én egész vagyok! - válaszol a másik.

*

A skót hadseregben takarékosági okokból csak egy sarkantyút adnak a lovasoknak, mivel rájöttek arra, ha a lovas megrúgja a ló egyik oldalát, elindul a másik is.

*

Két kislány beszélget a játszótéren.
 - Én hétéves vagyok - mondja az egyik.
 - És te?
 - Nem tudom.
 - Cigizel?
 - Nem.
 - Sört iszol?
 - Nem.
 - Csajozol?
 - Nem.
 - Akkor olyan öt körül lehetsz.

*

Vélemény

- Anyu, kérlek, adj még egy szem cukorkát!
 - De hiszen már tízet megettél.
 - Csak még egyet, légy szíves!
 - Na jó, tessék.
 - Kösz, de meg kell mondanom, nincs akaraterőd, anyu.

- Adj kölcsön 100 forintot!
 - Mikor adod vissza?
 - Még jósoljak is neked egy százasért!

*

- Ismered a varjú viccet?
 - Nem, mondjad!
 - Kár!

*

- Apa, emlékszel az arcodra?
 - Igen fiam, de miért kérded?
 - Mert összetörtem a borotválkozó tükrödet.

*

- Mi a különbség a geológus és a teológus között?
 - Ég és Föld!

*

- Miért hunja be a kakas kukorékolás közben a szemét?
 - Mert már kívülről tudja a szöveget.

*

- Miért nincs a méhecskének 43-as lába?
 - Mert letaposná a virágokat.

*

- Hogy hívják a kínai hot-dog árust?
 - Virs Lee (virs líf)

*

- Hogy lehet felismerni a mérges kígyót?
 - Ráncolja a szemöldökét.

*

- Hogy hívják a vatikáni focicsapat edzőjét?
 - Tréning Atya

A szerető apa

Egy arab diák levele apjának Németségéből:

Kedves apám!

Berlin csodálatos város. Az emberek kedvesek velem, és nagyon jól érzem magam. Viszont egy kicsit szégyellem, hogy egy 24 karátos aranybevonatú Ferrari 599GTB-vel járok iskolába, mert a tanárok és a többi diák vonattal jár.

Fiad, Nassir

Az apa válasza:

Édes fiam!

Kérlek légy jó, és ne hozz szégyent a családnadra. Ezért átutaltam a számládra húszmillió dollárt - menj, és vegyél egy vonatot magadnak te is.

Szerető apád

A jedgeszmedve is fázik

A jegesmedvék ülnek a jégtáblán. Egy nyughatatlan kis bocsk ide-oda futkos.

A mamája rászól:

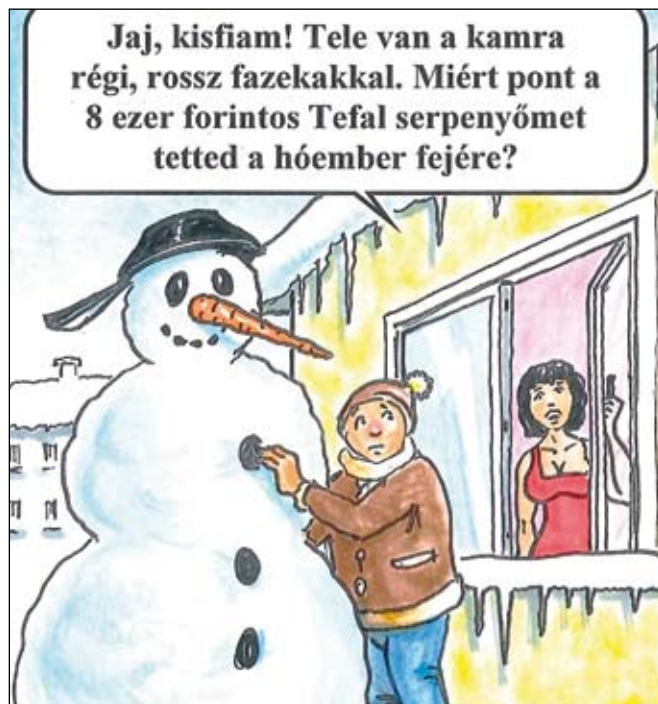
- Kicsim! Mi, jegesmedvék a jégtáblán nyugodtan szoktunk ülni, mert különben belesünk a vízbe!

A jegesmedvebocsk a mama mellé ül, majd pár perc múlva újra elkezdi ide-oda szaladgálni. A mamája megint rászól:

- Kicsim! Nézd meg, a többi jegesmedve milyen nyugodtan, fegyelmezetten ül a jégtáblán!

Mire a bocsk válaszol:

- Jedgeszmedve ide, jedgeszmedve oda, nekem fázik a fenekem!

Szójáték

Szókirakó

Vegyünk például egy hárombetűs szót, változtassuk meg az alapszó értelmét egy-egy betű kicserélésével úgy, hogy egy másik szóhoz jussunk el, de közben minden új szavunknak értelme legyen! Pl. víz – víz – vág – vég – jég betűsor.

Minden betűt felhasználhatunk a játékhoz. Természetesen több betűs szavakkal is játszhatjuk.

Szótoldó

A játékban összecúsznak a szavak, persze ehhez szükség van a játékosok ügyességére is.

Pl. rózsa, zsalu, karózsalu, karózsaluminium, takarózsaluminium stb.

A játék logikája az, hogy a szóhoz hozzátoldanak egy-egy másik szót, s a két szó egy, vagy több azonos szótagja révén egymásba kapaszkodik, összeforr. Igen hosszú szőláncok alkothatók meg így.

Eszperante

Karinthy Frigyes – a nyelvi játékok szerelmese – találta ki, és játszotta író-költő társaival az eszperantó után eszperentének elnevezett nyelvet, melyben egyetlen magánhangzót, az e-t lehet csak használni bármilyen dolog, esemény, stb. leírásánál. Pl. borjú = tehének gyermeke.

A leghosszabb szavak

A magyarban viszonylag könnyű olyan hosszú szavakat képezni, amelyek egyetlen magánhangzót tartalmaznak. A játékos kedvűek nem is állnak ellen a kísértésnek. Íme, a-val: tapasztalhatatlanabakat (kilenc a betű). Az álmárványsárkánylány-nyálátványánál kifejezésben nem kevesebb, mint tizenegy á-t sikerült összegyűjteni, igaz, hogy a valóságos beszédhez ennek semmi köze. Más a helyzet a pártállásánál esetében, amely a gyakorlatban is használható. Viszont mindössze öt azonos magánhangzó szerepel benne. Ugyancsak előfordulhatna a valóságos szövegben is az örömkönnözönötökhöz alak, a maga nyolc ö-jével. E-vel, a magyar nyelv leggyakoribb magánhangzójával természetesen rengeteg egynemű szó szerkeszthető. Például: legeslegmegengesztelhetlenebbeket, illetve legeslegmegfellebbezhetlenebbeket (mindkettő tizenhárom e-vel).

Egybetűs szavak

Nem szűkölködünk azonban a lehető legrövidebb, azaz egyetlen betűből álló szavakban sem. Az a határozott névelő, az á tagadás, az e rámutatás közeli tárgyra, az ó csodálkozás, az ő harmadik személyű személyes névmás. Mássalhangzóból viszont csak egy van, amelyik egymagában állva önálló szót alkot. Ez pedig az s, amely az és rövidebb párja.

A tíz bohóc közül kettő egyforma. Melyek azok?

Szóbetoldó

	A				Ó		
Z	A				Ó	S	
S	Z	A			Y	O	K
K	I	A			N	A	K
C	I				T	A	
A					T		

Keress olyan szót, amelynek beillesztésével mind a hat sorban értelmes szavak alakulnak ki!

Betűdominó

E	S	J	E	G
E	E	M	V	D

A dominólapokat rakd olyan sorrendbe, hogy egy fehér bundájú állat neve alakuljon ki! A kezdő dominólapot megjelöltük.

Gyufás feladat

Helyezz át egy szál gyufát úgy, hogy jó eredményt kapj!

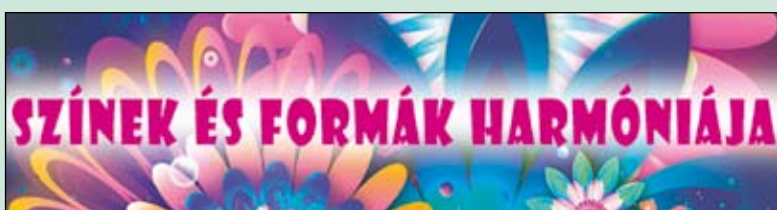
Megoldás: Ha a ++-ból mínuszt csinálsz, megvan az újabb egyenlőség.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz

Az idei 1. számunk nyereménykérdése talán nem okozott nagy fejtörést, hiszen ha nem is ismerjük a képen közölt állat nevét, az internet segítségével könnyen kiderülhetett, hogy selyemmajomról, illetve annak szimpatikus kicsinyeiről van szó. Ez a majomfajta meglehetősen kis testű, épp ezért közkedvelt lakója az állatkerteknek. Egyébként Brazília északi részein van a természetese élőhelye. Érdekes utánanézni, mennyire sokféle majom él a Földön!

A helyes választ adók közül a szerencse az **ötödikes Pásztor Petrára**, a hajdújárasi Petőfi Sándor iskola tanulója mosolygott. A nyertesnek gratulálunk, könyvjutalmát február elején postázzuk.

Nyereményjátékunk természetesen folytatódik. Kérdésünk a következő: hogy hívják ezt a hatalmas épületet, és mely várost ékesíti? Ezúttal nem sűnk, nem segítünk, mert hisszük, hogy megbíróztok a feladattal anélkül is. A megfjtést küldjétek el mielőbb a címünkre! **Jelentkezéseket február 2-áig fogadjuk levél-címünkön: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, vagy a jopajtás.szerk@magyarszo.com e-mail címen.** A beküldők figyelmét felhívjuk, nevük mellett tüntessék fel osztályuk, iskolájuk, lakhelyük nevét és címét. Köszönjük!

Az Észak-Bácskai Magyar Pedagógusok Egyesülete alkotói versenyt hirdetett Színek és formák harmóniája címmel. A verseny témája a gyümölcs- és virágszendélet a beállítások alapján a környezet megjelenítésével. A technika szabadon választható; változatos, újszerű és színes technikák is alkalmazhatók. A választott és használni kívánt eszközöket a verseny kiírója nem biztosítja, a versenyzőknek kell vállalniuk.

Cél, hogy a csendélet megfigyelésével, a műalkotással a diákok bemutathassák kreativitásukat, továbbá a természetes és mesterséges formavilág szépségének felfedezése. A diákok merészen kiléphetnek a megszokott sémákból. A tapasztalatszerzés; egymás munkáinak megismerése a kiállítás alkalmával.

A pályamunkák A4/A3-as rajzlapon készülhetnek. A verseny 2 fordulóból áll:

1. forduló: minden versenyző **2016. január 30-áig** be kell, hogy küldje a pályamunkát, majd a háromtagú zsűri értékeli (korcsoportonként 5 diák pályamunkáját fogadják el egy iskolából, diákonként maximum 3 munkát).

2. forduló: a beválogatott munkák készítői a második fordulóban, **2016. március 5-én** a helyszínen készíthetik el a modell utáni alkotásaikat, melyeket a zsűri értékeli és díjaz.

Négy korcsoportban várják a munkákat: I. korcsoport: 3-4. osztály, II. korcsoport: 5-6. osztály, III. korcsoport: 7-8. osztály, IV. korcsoport: középiskola.

A zsűri korcsoportonként a 3 legkiemelkedőbb alkotást értékeli.

Eredményhirdetés, díjkiosztás, kiállítás: 2016. április 16.

A versennyel kapcsolatban bővebb információt az egyesület irodájában kaphatnak, a 024/557-596-os telefonszámon, vagy e-mailben: empe@mts.rs

Szent Száva ünnepe az iskolákban

Rastko Nemanjićot ma Szent Szavaként ismerjük, az oktatás védőszentjeként.

Csaknem nyolcszázötven éve, 1174-ben született, és 1236. január 14-én hunyt el. Szerzetesi neve Száva. A szerb államiaság megteremtőjeként tisztelt, királyi dinasztiaalapító I. István szerb fejedelem (szerbül: veliki župan Stefan Nemanja) legkisebb fia volt. Az önálló szerb ortodox egyház megalapítója, továbbá az első érsek, író, fordító és törvényíró: bizánci törvénykönyvet fordított az egyházi életéről, kolostori szabályzatot és egyházi költeményeket írt.

A szerbség legkedveltebb középkori személyiségét ma is a legnagyobb szentként tisztelik, Szent Száva a szerbiai oktatás és a kultúra védőszentje lett. Január 27-én emlékeztek meg róla szerte a szerbiai iskolákban.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

69 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Viktor Rajnai Anita** ■ Állandó munkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Kis Laura, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/475-400-8 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtás.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtás.szerk@magyarszo.com